

Voorjaarsrapportage 2021 Concern

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1. Inleiding.....	3
1.1 Hoofdpijnen.....	3
1.2 Prognose rekeningsaldo 2021	5
1.3 Leeswijzer.....	6
2. Programma's.....	7
Programma 1 Bestuur en organisatie	7
Programma 2 Ruimte	14
Programma 3 Economie.....	25
Programma 4 Leefbaarheid en onderwijs.....	27
Programma 5 Sociaal domein	30
3. Programma-overstijgende informatie.....	38
3.1 Algemene dekkingsmiddelen	38
3.2 Risicomanagement.....	39
3.3 Reserves en voorzieningen	40
3.4 Coronarapportage 2021	41
Bijlage 1: Begrotingswijziging per productgroep	47
Bijlage 2: Verwachte financiële afwijkingen kredieten	48
Bijlage 3: Vrijval onderhanden werk 2021.....	49

1. Inleiding

1.1 Hoofdpijnen

Voor u ligt de voorjaarsrapportage 2021 inclusief coronarapportage. In deze rapportage informeren wij u over de eerste vier maanden van het huidige jaar. Bij de voorjaarsrapportage hadden de programmacoördinatoren weer een belangrijke rol. In de rapportage besteden wij aandacht aan de voortgang van de doelstellingen die u als raad heeft vastgelegd in de begroting 2021 en besteden wij aandacht aan de andere onderwerpen zoals de financiële afwijkingen en de grote projecten.

Hieronder informeren wij u over de belangrijkste ontwikkelingen binnen de programma's. In het vervolg van deze rapportage informeren wij u uitgebreider over deze en andere ontwikkelingen.

- **Programma 1 Bestuur en organisatie**

In het eerste kwartaal hebben wij verder gewerkt aan een moderne vorm van bestuur en organisatie waarin integraal denken en doen, participatie en heldere communicatie centraal staan.

In 2021 geven we doorlopend vervolg aan de organisatieontwikkeling middels o.a. een traject gericht op cultuurverandering, de verlenging van de zeer succesvolle trainee aanpak, de doorontwikkeling van serviceformules en sturing op verschillende kwaliteits- en dienstverleningsaspecten.

Centrale thema's als modernisering en professionalisering van de interne en externe dienstverlening zijn leidend bij de ontwikkeling van diverse onderwerpen die in dit programma aan de orde zijn. Door de coronacrisis is veel tijd en energie gestoken in (lokale) veiligheid, openbare orde en communicatie.

- **Programma 2 Ruimte**

Ook in het eerste kwartaal van 2021 hebben we ingezet op het verder ontwikkelen van De Fryske Marren, waar het prettig wonen en recreëren is. We hebben gewerkt aan allerlei woningbouwprojecten, van Joure tot Lemmer, van Balk tot Oudehaske en van Oudega tot Bantega. Daarnaast hebben we volop aandacht besteed aan het beheren en verbeteren van het openbaar gebied in onze prachtige gemeente. Belangrijke thema's blijven woningbouw, duurzaamheid, landschappelijke waarden en biodiversiteit.

Het juridisch instrumentarium dat wij inzetten voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt vervangen met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Wij gaan hier onder 2.1 Wonen verder op in.

- **Programma 3 Economie**

Na ruim een jaar is de coronapandemie nog altijd trending topic. Ook in het eerste kwartaal van 2021 zitten wij in Nederland nog steeds in lockdown. Het kabinet heeft miljarden uitgetrokken voor steunpakketten aan het bedrijfsleven, maar of dit voldoende soelaas biedt om door deze zware periode heen te komen, moet nog blijken. Er wordt een groot beroep gedaan op ons incasseringsvermogen.

De Nederlandse economie is vorig jaar met 3,8 procent gekrompen. Daarmee is de coronacrisis van 2020 goed voor de sterkste economische daling sinds de Tweede Wereldoorlog. Door de aanhoudende lockdown is het aannemelijk dat ook het eerste kwartaal van dit jaar in de min gaat eindigen. Dat betekent dat de economische ongelijkheid groter wordt. Mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt, mensen met flexibele banen, krijgen relatief gezien de zwaarste klappen. We hopen natuurlijk dat de economie weer opengaat en dat bedrijven zich herstellen als de lockdown voorbij is en iedereen ingeënt.

Wat betreft faillissementen is het momenteel erg stil. Dat lijkt gunstig, maar de kans is aanwezig dat na het nemen van alle maatregelen bedrijven toch failliet gaan en mensen werkloos worden. Dan krijg je het tegenovergestelde van wat je wilt, namelijk economische krimp. De grootste economische impact van de coronacrisis moet nog komen. De definitieve rekening moet nog worden ingediend. Of en in welke mate de economie zal herstellen is nu niet te voorspellen.

We overwegen om – net als in 2020 – ook nu weer voor onze ondernemers aanvullende regelingen te treffen op de maatregelen van het kabinet. De impact daarvan nemen we mee in de Coronarapportage.

- **Programma 4 Leefbaarheid en onderwijs**

De effecten van de corona-crisis lopen als een rode draad door dit programma. De maatregelen en beperkingen hebben veel invloed gehad. Het aanbod van bibliotheken en culturele activiteiten heeft in een belangrijke mate stilgelegen. Waar mogelijk zijn er (digitale) alternatieven geboden. De uitvoering van ons Fries taalbeleid heeft grotendeels normaal plaats kunnen vinden.

Ook het stimuleren van de sport- en beweeg participatie stond onder druk. Waar dat mogelijk was zijn er met in acht neming van de corona-maatregelen op kleine schaal mogelijkheden voor sport en beweging geboden.

In de dorps- en buurthuizen gaan nog steeds veel activiteiten niet door. Zodra de coronamaatregelen versoepelen verwachten we een inhaalslag. Als gevolg van de sluiting hebben de dorpshuizen vrijwel geen inkomsten en ontstaan er problemen met de exploitatie. De dorpencoördinatoren hebben de dorpshuizen actief benaderd om gebruik te maken van de tijdelijke coronaregeling van de gemeente.

De komende jaren zijn er in de gemeente veel ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting. Daarom hebben we samen met de schoolbesturen het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2016-2024 opgesteld. Voor uitvoering zijn kredieten ter beschikking gesteld. Nieuwe huisvestingsaanvragen worden in de loop van 2021 door het college inhoudelijk beoordeeld. Via het proces van de perspectiefnota wordt aan de raad om een financiële afweging gevraagd.

Wij ontvangen jaarlijks een geoormerkt budget van het Rijk voor onderwijsachterstanden. We zetten deze middelen in om meer kinderen en ouders te bereiken (via peuter- en kinderopvang).

Door de sluiting van de scholen vanwege corona (vanaf 17 december 2020 tot 8 februari 2021) zijn er voor het leerlingenvervoer minder ritten gereden. Nagegaan wordt nog of voor januari tot 8 februari gebruik mag worden gemaakt van de coulanceregeling uit 2020.

De beschreven ontwikkelingen in de voorjaarsrapportage leiden niet tot een herziening van de planning van de onderwerpen in de lange termijn agenda.

- **Programma 5 Sociaal Domein**

Onze voorgenomen acties en ontwikkelingen hebben in het eerste kwartaal van dit jaar een goede start gemaakt. Het aantal voorzieningen en ondersteuning vanuit de Wmo blijft sinds de coronacrisis redelijk stabiel. Inwoners maken tijdens de coronacrisis minder vaak gebruik van het collectief vervoer. Aan de vervoerders garanderen wij een deel van de omzet binnen de grenzen van geoorloofde staatssteun. Het aantal aanvragen voor hulpmiddelen neemt iets af. We zien in de afgelopen jaren wel dat er vaker duurdere voorzieningen nodig zijn. De verwachting is dat bij een versoepeling van de coronamaatregelen het aantal voorzieningen zal stijgen. Waar het gaat om bewonersinitiatieven blijft een deel van het budget onbenut en op het budget vrijwilligers en mantelzorgers tekent zich een overschot af. Dit wordt in deze rapportage incidenteel meegenomen en komt structureel terug bij de perspectiefnota 2022-2025.

In 2021 wordt duidelijk of en in welke mate het rijk de gemeenten tegemoet zal komen in de stijgende kosten van de jeugdzorg.

In januari t/m maart was een vermeerdering van het aantal bijstandsaanvragen merkbaar. Op dit moment is het aantal uitkeringen weer gelijk aan het niveau van eind december 2020. Reden hiervoor is de uitstroom naar kansrijke sectoren. We zitten nog in de coronacrisis en weten nog niet wat het uiteindelijke verloop zal zijn in 2021. Bij de najaarsrapportage hebben we meer inzicht.

Het aantal aanvragen voor bijzondere bijstand ligt ongeveer op hetzelfde niveau als in 2020. We zien minder aanvragen voor schulddienstverlening. Het is reëel om te verwachten dat in de tweede helft van dit jaar na de lockdown de aantallen weer toenemen. Bureau Nautus is gestart met een onderzoek naar de toekomstige uitvoeringsvariant voor schulddienstverlening.

Naar verwachting treedt de nieuwe Wet inburgering 1 januari 2022 inwerking. De voorbereidingen op de nieuwe wet zijn onder handen. In 2021 wordt invulling gegeven aan het lokale deel van het actieplan huiselijk geweld en kindermishandeling. Begin 2021 is het uitvoeringsplan gezondheidsbeleid opgesteld en in maart ter informatie aan de raad aangeboden.

De beschreven ontwikkelingen in de voorjaarsrapportage leiden niet tot een herziening van de planning van de onderwerpen in de lange termijn agenda.

1.2 Prognose rekeningsaldo 2021

In de tabel hieronder ziet u het verwachte rekeningresultaat 2021.

Prognose 2021		
Saldo Perspectiefnota 2021	270	V
Aangenomen amendementen	3	V
Niet door te rekenen BTW in afvalstoffenheffing	- 105	N
Startsaldo 2021	168	V
<u>Afwijkingen voorjaarsrapportage 2021</u>		
Programma 1 – Bestuur en organisatie	-	
Programma 2 – Ruimte	520	V
Programma 3 – Economie	-	
Programma 4 – Leefbaarheid en onderwijs	-	
Programma 5 - Sociaal Domein	270	V
Algemene dekkingsmiddelen incl. decembercirculaire	1.117	V
Afwijkingen voorjaarsrapportage 2021	1.907	V
Prognose rekeningresultaat 2021	2.075	V

Voor een specificatie van deze afwijkingen verwijzen wij naar het genoemde programma. In Bijlage 1 hebben we een begrotingswijziging per productgroep opgenomen van deze posten. In Bijlage 2 hebben we een overzicht opgenomen van de afwijkingen op de kredieten (die reeds geautoriseerd zijn of waarvan het voorgestelde besluit is deze te autoriseren). De kredieten hebben geen invloed op het rekeningresultaat.

1.3 Leeswijzer

Conform de vastgestelde financiële verordening betreft dit een rapportage over de eerste 4 maanden van het lopende boekjaar met een vooruitblik richting het einde van het jaar. Dit doen wij aan de hand van de in de programmabegroting opgenomen doelstellingen per programma. Wij rapporteren op hoofdlijnen en afwijkingen. Per productgroep lichten wij afwijkingen groter dan € 100.000 toe. Bij investeringskredieten lichten wij afwijkingen groter dan € 50.000 toe. Evenals voorgaande jaren nemen we alleen de beïnvloedbare kosten mee in de rapportage. Hier en daar zijn ook kleinere afwijkingen benoemd indien wij dat interessant vinden voor de raad.

U vindt in hoofdstuk 2 de programmaverantwoording. De opbouw binnen de programma's volgt de begroting 2021 en is als volgt:

- a. hoofddoelstelling programma (missie)
- b. subdoelstellingen
 - 1 Uitvoering beleid t.o.v. doelstelling.
 - 2 Afwijkingen t.o.v. begroting (>€ 100.000)
 - 3 Afwijkingen benoemen investeringskredieten (10% met minimum € 50.000)
 - 4 Projecten vanaf € 1 mln.
- c. tabel geprognostiseerde afwijkingen 31/12/2021 op begroting per productgroep
- d. tabel geprognostiseerde afwijkingen 31/12/2021 op investeringen

Daarna rapporteren wij in hoofdstuk 3 over programmaoverstijgende onderwerpen. In dit hoofdstuk komen de algemene dekkingsmiddelen en enkele bedrijfsvoeringsaspecten aan bod. Vervolgens is er een stand van zaken risicomanagement, reserves en voorzieningen en de coronarapportage 2021.

2. Programma's

Programma 1 Bestuur en organisatie

Hoofddoelstelling programma (missie):

Een voor ieder zichtbaar bestuur in een eigentijdse gemeente die samen met inwoners, bezoekers en bedrijven ambitieus verder bouwt aan een omgeving waar je goed en veilig kunt wonen, werken en recreëren.

Het programma bestuur en organisatie bestaat uit de volgende productgroepen:

- Bestuur
- Dienstverlening
- Communicatie
- Openbare orde en veiligheid
- APV en bijzondere wetten

1.1 Bestuur

Doelstelling:

Naast de reguliere bestuurstaken en de correcte uitvoering van wet- en regelgeving blijft het college proactief visies op de toekomst van de diverse beleidsterreinen ontwikkelen.

Ondanks de coronacrisis zijn wij toegankelijk en staan midden in de samenleving. We zetten, zowel individueel als collectief, in onze contacten een duidelijk profiel van onze gemeente neer. Daarbij vormt "Het verhaal van De Fryske Marren" ons kader. Overeenkomstig de uitgangspunten van het coalitieakkoord 2019-2022 werken wij samen met onze inwoners, sociale partners en bedrijfsleven en ook met andere instanties en overheden (buurgemeenten, provincie Fryslân, Rijksoverheid en Wetterskip Fryslân).

Bestuurlijke vernieuwing

Over bestuurlijke vernieuwing is al een aantal acties opgenomen in de raadsagenda 2018-2022. Daarnaast zijn de hierna genoemde punten van belang.

Visie De Fryske Marren

In de bestaande visienotitie is beschreven hoe De Fryske Marren eruitziet en wat haar ambities zijn met betrekking tot ruimte, economie, maatschappij en bestuur en organisatie. Op basis van de besluitvorming bij de Kadernota 2018 zou deze visienotitie in 2020 worden geëvalueerd. Die planning blijkt niet haalbaar en is aangepast naar het derde kwartaal van 2021. Passend bij de uitgangspunten worden inwoners, de gemeenteraad en het bedrijfsleven betrokken bij deze visievorming.

Inwonersparticipatie

Er is een brede behoefte aan het ontwikkelen van een structureel beleid op het gebied van participatie, zowel als het gaat om inwonersparticipatie als overheidsparticipatie. Vanuit de Omgevingswet zijn we zelfs verplicht om bij invoering (in 2022) een dergelijk beleid te hebben. Onder de naam 'Wikselwurk' ontwikkelen we daarom op dit moment beleid op het terrein van inwoners- en overheidsparticipatie. Besluitvorming over de aanpak heeft in het eerste kwartaal plaatsgevonden. In het eerste halfjaar van 2021 zijn we aan de slag met de tweede fase: het interactieve traject met inwoners, organisatie, college en raad. In het tweede halfjaar staat de besluitvorming over dit beleid gepland. Zie voor een uitgebreidere toelichting paragraaf 1.2. onder 'communicatie'.

Jongeren betrekken bij gemeentelijke thema's

Inzet op lokale democratie betekent ook dat we jongeren graag meer betrekken bij gemeentelijke thema's. Wij sluiten aan bij de voorstellen van een raadswerkgroep, die in 2019-2020 aanbevelingen presenteerde over de wijze waarop we jongeren beter bij gemeentelijke thema's kunnen betrekken. Deze zijn gebaseerd op een evaluatie van de initiatieven (Jong DFM), een startbijeenkomst met jongerenwerkers, adviezen van

de Friese Jeugdadviesraad en eventueel verder onderzoek. De gemeenteraad is in gesprek om samen met welzijnsorganisatie Sociaal Werk De Kear projecten op scholen te starten die gaan over jeugdparticipatie.

Inclusiebeleid

In de raadsvergadering van 2 september 2020 is de notitie “Iedereen doet mee: de inclusieve samenleving” vastgesteld. In oktober 2020 hesen wij voor het eerst de regenboogvlag en startten we met het opstellen van een Actieplan Inclusie. Het Actieplan Inclusie is een breed gedragen fundament voor concrete vervolgstappen: het proces van totstandkoming omvatte gesprekken met bijna honderd inwoners, organisaties en ambtenaren, begeleid door een klankbordgroep van vijf betrokken inwoners met diverse maatschappelijke achtergronden (waaronder twee leden van de Adviesraad Sociaal Domein).

Internationale betrekkingen

Wij leggen de raad een visienotitie voor, waarin we ingaan op de toekomst van internationale betrekkingen en welke meerwaarde dit De Fryske Marren oplevert. Deze notitie is in ontwikkeling en staat gepland voor het tweede kwartaal van 2021. Daarbij wordt tevens ingegaan op mogelijkheden voor EU-subsidies door middel van Friese projectenmachine.

Rekenkamer

De rekenkamer voert onderzoek uit naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur. Mede naar aanleiding van een onderzoek van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de gemeenteraad in juni 2020 een besluit genomen om de bestaande rekenkamercommissie (RKC) om te buigen naar een rekenkamer. De zittende leden van de RKC zijn aangesteld als lid van de rekenkamer, met inachtneming van een door de rekenkamer vastgesteld rooster van aftreden. Inmiddels is één van de leden volgens dat rooster afgetreden en heeft de gemeenteraad een nieuw lid van de Rekenkamer De Fryske Marren benoemd.

Relatie raad, college van B&W en organisatie

De raad stelt de beleidskaders vast. Wij voeren het vastgestelde beleid in nauwe samenwerking met de organisatie uit. Wij nemen de raad door middel van informatiebijeenkomsten aan de voorkant mee bij de meer complexe beleidsonderwerpen. Wij informeren de raad proactief over relevante ontwikkelingen.

Huisvestingsplan voor centrale huisvesting van bestuur en organisatie op Heremastate

In 2019 zijn de middelen beschikbaar gesteld voor de definitieve huisvesting. De werkgroep huisvesting is voortvarend van start gegaan. Voordat er definitieve plannen gepresenteerd werden is de werkgroep in overleg geweest met de Raad, omwonenden en parkgebruikers. In een aantal goede sessies heeft de werkgroep informatie gekregen die gebruikt kan worden voor de definitieve plannen. In maart 2020 werden we verrast door een pandemie. Sinds deze periode is er veel thuisgewerkt. De werkgroep wil nu in het tweede of derde kwartaal van 2021 rapporteren aan de raad waarbij rekening wordt gehouden met de effecten van thuiswerken. Daarna zal verdere planvorming plaats vinden.

Ontwikkeling organisatie

Het samen met de samenleving vorm en inhoud geven aan De Fryske Marren vraagt van onze organisatie politieke sensitiviteit, communicatieve vaardigheden, omgevingsbewustheid en het wendbaar kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen vanuit die samenleving. In 2020 hebben wij de organisatiestructuur hierop aangepast, zodat deze goed aansluit bij deze ontwikkeling. In 2021 geven we doorlopend vervolg aan de organisatieontwikkeling middels o.a. een traject gericht op cultuurverandering, verbetering bedrijfsvoering, de verlenging van de zeer succesvolle trainee aanpak en de doorontwikkeling van serviceformules. Ook gaan we thematisch gerichte trainingen geven op de verbetering van de kwaliteit van college-/raadsstukken. Verdere voorbeelden blijken uit de teksten in deze rapportage.

Voortgang collegeonderzoek ‘Professionaliseren werkprocessen’

In december 2019 heeft het college de raad geïnformeerd over het doeltreffendheidsonderzoek naar het optimaliseren van werkprocessen dat vanaf 2020 plaatsvindt. Hieronder leest u over de voortgang van dit

onderzoek waarbij het uitgangspunt is dat goede procesbeschrijvingen de basis zijn voor een professionele Administratieve Organisatie en Interne Controle (AO-IC).

Bij een eerste inventarisatie zijn bijna 600 werkprocessen benoemd. Het aantal werkprocessen is veel maar hierbij moet vermeld worden dat één proces uit meerdere deelprocessen kan bestaan. Deze zijn afzonderlijk meegeteld. Het merendeel van de teams heeft de inventarisatie inmiddels afgerond, een aantal echter ook nog niet (helemaal) en hierdoor kan het werkelijk aantal werkprocessen nog hoger uitkomen. Voor meer dan 80% van de werkprocessen bestaat inmiddels een vorm van procesbeschrijving.

Gelet op het belang dat aan werkprocessen wordt gehecht, heeft het college besloten dit onderzoek te verlengen (hierover is de raad in december 2020 geïnformeerd). In 2021 zal naar verwachting de inventarisatie verder door de betreffende teams worden afgerond en zullen de in het plan van aanpak beschreven vervolgstappen nader worden uitgewerkt. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld risicoanalyses, het beoordelen van beheersmaatregelen e.d. Aangezien de werkprocessen ook onderdeel van de teamplannen zijn zal intern de voortgang periodiek worden besproken en daar waar nodig worden bijgestuurd. Via onder andere de genoemde vervolgstappen zal de AO-IC verder professionaliseren.

Afwijkingen investeringskredieten

Definitieve huisvesting Heremastate

Door de pandemie loopt de definitieve huisvesting verdere vertraging op. De werkgroep wil nu in het tweede of derde kwartaal de uitkomsten rapporteren aan de raad. Daarna kan concrete planvorming met de financiële vertaling plaats vinden.

1.2 Dienstverlening en communicatie

Doelstelling dienstverlening:

Onze gemeente heeft een professionele, betrouwbare en voor ieder toegankelijke dienstverlening, die modern is en optimaal gebruik maakt van de mogelijkheden van verdergaande digitalisering.

Dienstverlening tijdens Covid-periode

De COVID-19 heeft bij de dienstverlening aan de burger, en dan specifiek aan de balie, meer impact gehad dan op voorhand was ingepland. Gedurende de crisis zijn wij tijdens de openingstijden normaal telefonisch bereikbaar geweest. Voor persoonlijke dienstverlening zijn wij in Joure tijdens de normale openingstijden bereikbaar. Hiervoor zijn in de hal en bij de balies maatregelen getroffen waardoor de dienstverlening normaal door kan gaan, bezoekers worden in kleine aantallen binnengelaten. Het is gelukt om alle servicepunten op basis van de reguliere openingstijden en met de nodige coronamaatregelen open te houden ondanks de lockdown.

Aantal bezoekers Servicepunten

Om te achterhalen wat de invloed is van de Covid-maatregelen op het aantal bezoekers op de servicepunten, is in de maand februari gestart met het bijhouden van het aantal bezoekers (Joure, Lemmer, Balk).

maand	totaal aantal bezoekers
februari	2.440
maart	2.637

Digitalisering algemeen

e-Dienstverlening

In het kader van het project digitale dienstverlening zijn vier zogenaamde eDiensten aangeschaft. In het tweede kwartaal van 2021 worden daarvan de modules Uittreksel BRP en aangifte Verhuizing gelanceerd. Deze worden aangevuld met de modules aangifte van overlijden en aangifte van Huwelijk en/of Partnerschap. Met deze digitale producten kunnen we de burger beter van dienst zijn (24/7) en vindt er

een efficiëntere afhandeling plaats in de backoffice. We wachten op dit moment op acties van onze leverancier om de laatste technische stappen te realiseren. Daarna wordt overgegaan tot implementatie.

Live-chat / Whatsapp

Als aanvulling op de digitale dienstverlening wordt onderzoek gedaan naar het mogelijke gebruik van een live-chat en/of whatsapp. Hier komt een impactanalyse uit voort waarna een besluit kan worden genomen.

Doelstelling communicatie:

Gemeente De Fryske Marren investeert in een communicatievere organisatie en bestuur, dat open, proactief, eerlijk en helder communiceert.

De ambities uit het coalitieakkoord zijn leidend voor de doorontwikkeling van het gemeentelijke communicatiebeleid. Dit leidt tot drie thema's waarop we het communicatiebeleid van de gemeente de komende jaren verder uitwerken:

1. we maken het samen (participatie en interactie);
2. externe gerichtheid (externe profilering) en
3. de verdere ontwikkeling naar een communicatieve(re) organisatie.

We maken het samen (participatie en interactie)

In 2021 staat het eerste thema (participatie en interactieve communicatie) centraal. Momenteel werken we aan nieuw beleid op dit terrein, onder de noemer 'wikselwurk'. In dit eerste halfjaar halen we vooral inzichten op, zowel binnen als buiten de organisatie. Hiervoor houden we interviews met projectleiders (1^e kwartaal), hebben we het inwonerspanel geraadpleegd (1^e kwartaal) en gaan we met medewerkers, inwoners en externe betrokkenen bij eerdere participatietrajecten verder in gesprek (2^e kwartaal). Ook zijn we begonnen met het uitwerken van een praktische toolkit voor de organisatie, die handvaten biedt bij de toepassing van participatie in trajecten. De communicatieadviseurs volgen momenteel een interne training, om zich verder te bekwamen in het ondersteunen en adviseren van projectleiders en beleidsmedewerkers bij het toepassen van participatie. Ook worden er trainingen participatie aangeboden aan andere medewerkers, vanuit het Omgevingswet-traject. Uiteraard dragen al deze inspanningen ook bij aan het derde thema: de verdere ontwikkeling naar een communicatieve(re) organisatie.

Communicatieve(re) organisatie

In het coalitieakkoord staat dat het samen met de samenleving vorm en inhoud geven aan De Fryske Marren ook van onze organisatie communicatieve vaardigheden vraagt. Dit krijgt de komende jaren dan ook veel aandacht. Het gaat daarbij ook om investering op houding en gedrag, denk aan omgevingsbewustzijn, (pro-activiteit) en verantwoordelijkheid nemen. Dit laatste wordt prominent meegenomen in het cultuurtraject dat deel uitmaakt van de organisatieontwikkeling. In het derde kwartaal komen de medewerkers hiermee in aanraking.

De communicatieadviseurs worden steeds meer coach om anderen in de organisatie hun communicatieve rol goed te kunnen laten vervullen.

Daarbij vraagt een organisatie van onze omvang ook om goede samenwerking en kennisdeling, dus om goede interne communicatie en afstemming. Hiervoor is een nieuwe digitale werkomgeving (onder de naam Dieuwke) ontwikkeld. Deze is in het eerste kwartaal opgeleverd en wordt nog steeds uitgebreid.

Financiële afwijkingen budgetten

Als gevolg van de coronamaatregelen is er nog steeds weinig activiteit geweest op het terrein van internationale betrekkingen. De uitgaven op PR en promotie concentreren zich normaliter op het tweede en derde kwartaal. Verwachting is dat als gevolg van de coronamaatregelen minder gesponsorde evenementen doorgaan, waardoor er dit jaar een overschot te verwachten is.

Afwijkingen investeringskredieten

Onderzoek nieuwe vormen van dienstverlening

Dit krediet is voor onderzoek naar nieuwe vormen van dienstverlening. Omdat we gehouden zijn aan regels rond de veiligheid bij het bezorgen van documenten moeten maatregelen worden genomen om die veiligheid te borgen. Zodra dit is ingeregeld, vermoedelijk in het tweede halfjaar van 2021, starten we met een nieuwe proef. De verwachting is dat het krediet in 2021 wordt besteed.

1.3 Openbare orde en veiligheid

Doelstelling:

De Fryske Marren is een gemeente waar je prettig en veilig kunt wonen, recreëren en werken.

We willen een gemeente zijn waar inwoners zich veilig voelen. Een gemeente met weinig overlast en criminaliteit. En die in staat is om hedendaagse, complexe veiligheidsproblematiek effectief het hoofd te bieden. We werken actief samen met onze ketenpartners én maatschappelijke partners, slim en efficiënt aan de verdere verbetering van de veiligheid én de veiligheidsbeleving.

Actualiteit

De Corona pandemie heeft grote impact op de gezondheid en veiligheidsbeleving van onze inwoners. Daarnaast merken we dat er ook steeds meer maatschappelijke spanningen ontstaan rondom de maatregelen. Waar de een behoefte heeft aan extra bescherming tegen het virus, heeft de ander behoefte aan meer ruimte en vrijheden. Dit leidt tot maatschappelijke spanningen en soms uit zich dat in manifestaties, demonstraties of burgerlijke ongehoorzaamheid (illegale feesten, vernielingen). Wij zetten in op een goede verbinding met onze inwoners, verenigingen, instellingen en bedrijven. Ons optreden is bij voorkeur gericht op communicatie, preventie, stimuleren en ondersteunen en waar nodig op het kanaliseren en in goede banen leiden met behulp van bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk optreden.

1. (Woon)overlast en geweld

Het aantal geëscaleerde huiselijk geweldsituaties is ten opzichte van voorgaande jaren relatief hoog. In het eerste kwartaal van dit jaar is vier keer een huisverbod opgelegd. Dat is de helft van het totaal aantal opgelegde huisverboden in heel 2020. Wij haken het sociaal wijkteam nadrukkelijk aan voor een goede afstemming van de zorg en het borgen van de nazorg.

De burgemeester heeft in deze periode één keer een bestuurlijke waarschuwing uitgereikt op basis van de wet woonoverlast. Deze bevoegdheid wordt alleen ingezet bij langdurige en ernstige vormen van overlast, waarbij andere interventies onvoldoende hebben geholpen.

We merken dat jongeren in toenemende mate moeite hebben met de beperkingen die voortvloeien uit de pandemie. Er zijn meer jongeren met ernstige sociaal-emotionele problemen en ook zien we een toename van illegale feesten en samenkomsten in onder meer de jeugdketen.

Vanuit het sociaal wijkteam wordt samen met de zorgpartners geïnvesteerd op de individuele jongeren en de JOS-partners richten zich op groepen jongeren, jeugdketen en hangplekken.

2. Veilige evenementen

De voorbereidingen voor het opstarten van evenementen komen op gang. Dit jaar moet daarbij rekening worden gehouden met de coronamaatregelen en de onzekerheden daaromtrent. Dit vraagt veel van de organisatoren en ook van de gemeentelijke organisatie en samenwerkingspartners. Als gemeente zetten wij in op het vroegtijdig starten van de voorbereidingen en het meedenken met de initiatiefnemers.

3. Ondermijnende criminaliteit

Vorig jaar heeft dit belangrijke thema vanwege de coronacrisis onvoldoende aandacht gekregen. Inmiddels hebben wij de aanpak van ondermijnende criminaliteit weer opgepakt. We zijn bezig met het actualiseren van de beleidsregels en werkafspraken rondom drugspannen, waarbij we ook meer aandacht schenken aan de onderliggende problematiek die hieraan ten grondslag kan liggen. Verder werken we aan de evaluatie en actualisatie van ons Bibob-beleid, waarmee we een drempel willen opwerpen tegen misbruik van gemeentelijke subsidies, vergunningen en diensten door criminelen. Ook zijn we in gesprek met het RIEC om een weerbaarheidsscan te laten uitvoeren, waarmee we inzicht krijgen in de eventuele kwetsbaarheden in onze eigen organisatie zodat we ons daarop kunnen gaan richten in onze verdere aanpak. Later dit jaar willen we ook de bewustwordingssessies voor ambtenaren en bestuurders weer oppakken en een lokale ondermijningstafel opzetten.

4. Informatieveiligheid en cybercriminaliteit

Gemeenten hebben een belangrijke rol om te voorkomen dat inwoners, bedrijven, voorzieningen én de gemeente zelf, slachtoffer worden van cyber gerelateerde zaken. Als gemeente werken wij via 3 wegen aan onze cyberweerbaarheid:

- *Informatieveiligheid*

We nemen onze verantwoordelijkheid om de digitale systemen in ons eigen huis op orde te houden. Onder paragraaf 1.5 Algemeen – Informatieveiligheid hebben wij dit nader uitgewerkt.

- *Cyberincidenten en cybercrisis*

Hier gaat het om het voorbereid zijn op een crisis met een zware cybercomponent. Wij vinden het van groot belang om ons op deze voor ons nieuwe vorm van crisis te prepareren en plannen deze crisisoefening in samenwerking met de VRF, onze crisiscoördinator en CISO in 2021 in.

- *Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit*

Als gemeente zien wij een taak in het meer weerbaar maken van bewoners en ondernemers. Dit onderdeel willen wij nader uitwerken en sluiten daarbij nadrukkelijk aan bij bestaande structuren en initiatieven, zoals de regionale samenwerking die er op dit gebied al is.

1.4 APV en bijzondere wetten

Doelstelling:

Gemeente De Fryske Marren is een gemeente waarin de leefbaarheid, veiligheid en openbare orde in het openbare gebied gewaarborgd worden. Dit met de juiste verhouding tussen horeca/evenementen en omwonenden.

We willen een gemeente zijn waar het nodige te beleven valt, zowel voor inwoners als toeristen. We blijven doorlopend werken aan een goede balans in aanbod van horeca en evenementen, waarbij we de belangen van de omwonenden niet vergeten.

Doordat de maatschappij continue in beweging is blijft ook de APV doorlopend onderhevig aan veranderingen, dit vooral op het gebied van de openbare orde en veiligheid. Onder andere de (landelijke) problematiek rondom het gebruik van lachgas, overlast door vuurwerk en ook de verdere aanpak van ondermijning dragen eraan bij dat wij aan de slag zijn gegaan met een actualisatie van de APV, die wij u in de eerste helft van 2021 aanbieden.

Door de coronacrisis hebben wij de regels die gelden rond het gebruik van (horeca)terrassen verruimd.

1.5 Algemeen

Informatieveiligheid

De Fryske Marren neemt de privacy van haar klanten en de informatieveiligheid serieus. Burgers en bedrijven moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente zorgvuldig en controleerbaar met informatie omgaat en deze goed beveiligt. We mogen stellen dat we een uitstekende en professionele basis hebben om de veranderingen, nieuwe normen en eisen integraal en structureel onderdeel te laten zijn van de bedrijfsvoering.

Baseline informatieveiligheid Overheid

Alle overheidsorganisaties zijn gehouden aan het normenkader m.b.t. informatieveiligheid: de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO). Middels het ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) verantwoordingsproces, leggen we o.a. verantwoording af over de normen uit deze BIO. Op basis van verschillende testen, analyses en onderzoeken is het BIO-informatiebeveiligingsbeleid (Baseline Informatieveiligheid Overheid) en het bijhorende actieplan vastgesteld. De implementatie van het actieplan

is vertraagd. Organisatieontwikkeling en Corona zijn hiervan belangrijke oorzaken. De verwachting en planning is dat De Fryske Marren over verantwoordingsjaar 2022 het vastgestelde niveau van beveiliging heeft bereikt.

ENSIA verantwoording over 2020

De vragenlijsten en zelfevaluaties over verantwoordingsjaar 2020 zijn de verslagperiode ingevuld en opgestuurd richting de verschillende toezichthouders. Er zijn in februari 2021 twee externe audits uitgevoerd om de zelfevaluaties te beoordelen voor de onderdelen Suwinet en DigiD.

Op basis van deze audit is er één verbeterpunt vastgesteld voor wat betreft DigiD. De verbetering heeft betrekking op de dienstverlening van een leverancier. In overleg met de betrokkenen en de toezichthouder heeft de leverancier toegezegd de verbetering tijdig (voor 1 november 2021) door te voeren. Wij monitoren de voortgang en sturen actief op de tijdige implementatie van de voorgestelde verbetermaatregel. De auditresultaten voor wat betreft Suwinet waren positief zonder afwijkingen.

We verwachten voor het einde van het jaar een positieve terugkoppeling op de ingediende verantwoordingsdocumenten te krijgen.

Vooruitblik: Aanpassen en weerbaarheid

Het weerbaarder maken van overheidsorganisaties en onze maatschappij is een breed gedragen prioriteit voor de overheid. De komende jaren is daarom in toenemende mate focus en toezicht op de beheersing van de (interne) risico's.

Digitalisering en digitaal (thuis)werken heeft door corona een vlucht genomen. De dreigingen en risico's zijn hierdoor verschoven en toegenomen. De Fryske Marren past zich zo goed mogelijk aan op deze veranderingen. We zijn weerbaar, werken continu aan bewustzijn, maken bewust keuzes, nemen gericht maatregelen en sturen op het (alsnog) realiseren van al dan niet aangepaste plannen.

Als we kijken naar het taakveld openbare orde en veiligheid nemen de risico's met betrekking tot cybercrime toe. Traditionele criminaliteit neemt dankzij onze gezamenlijke inspanningen af. Maar de dreigingen, risico's en incidenten in het digitale domein blijken de afgelopen jaren juist een vlucht te hebben genomen. Naast de uitvoering van onze huidige plannen wordt er daarom in verschillende samenwerkingsverbanden (gemeenten, Politie, Veiligheidsregio, CCV, NHL Stenden, MKB Cybercampus) nagedacht over een passende gezamenlijke aanpak.

Programma 2 Ruimte

Hoofddoelstelling programma (missie):

Een dynamische, duurzame, ontwikkelingsgerichte en veilige woon-, werk- en recreatiegemeente met behoud en versterking van bestaande (omgevings-)kwaliteiten, een gemeente die bijdraagt aan het welzijn van onze inwoners en recreanten.

2.1 Wonen

Doelstelling:

We willen dat alle inwoners van De Fryske Marren zoveel mogelijk hun woonbehoefte kunnen realiseren.

Woningbouw

We hebben op 18 maart 2021 de woningbouwafspraken met de provincie ondertekend. Op basis hiervan kunnen we verder werken aan onze woningbouwdoelstellingen. De nieuwe woningbouwafspraken geven ons meer ruimte om binnen de bebouwde kom te bouwen zonder dat dit ten koste gaat van ons beschikbare contingent. Nadat in 2020 ruim boven de doelstelling 175 nieuwe woningen zijn opgeleverd, vormen de gemaakte afspraken mede de basis om voor de komende jaren de woningbouwdoelstellingen te halen. Daartoe werken we de komende periode verder aan circa 50 woningbouwprojecten. De komende jaren zullen we nadrukkelijker sturen op een divers en betaalbaar aanbod voor iedereen.

Op 8 april van dit jaar is met de gemeenteraad gesproken over woningbouw in De Fryske Marren. Daarbij hebben we gesproken over de huidige woningbouwprogrammering. Ook hebben we de mogelijkheden verkend om te komen tot nieuwe woningbouwconcepten. Dit om onder andere starters beter te kunnen faciliteren in een woningmarkt met steeds verder stijgende prijzen. Het gaat hierbij concreet om concepten als Built to Order, tiny houses, Collectief Particulier Opdrachtgeverschap en modulair bouwen. We gaan de komende tijd concreet stappen hiertoe ondernemen.

We hebben verder gewerkt aan het verbeteren van de monitoring van projecten en hier gaan we de komende tijd mee door. De raad ontvangt van ons in het 2^e kwartaal de tweede woningmarktrapportage. Ook leggen we voor de zomer een nieuw uitvoeringsprogramma voor. Daarnaast gaan we aan de slag met een tussentijdse balans van de woonvisie.

Gemeentelijk vastgoed

Ons doel is om het maatschappelijk en financieel rendement van ons vastgoed te verbeteren. Met de gedwongen sluiting van veel gebouwen halen we deze doelstelling ook in 2021 niet. Er is geen maatschappelijk rendement als een gebouw gesloten is en het is de vraag of onze huurders aan hun huurverplichtingen kunnen voldoen. De omzet van de gebouwen die we zelf exploiteren is tijdens de sluiting nihil.

Doelstelling:

We implementeren de Omgevingswet met betrokkenheid van onze samenleving.

De Omgevingswet bundelt 26 huidige wetten over onder meer bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur tot één nieuwe wet. De inwerkingtreding van de wet is al een aantal keren uitgesteld. De datum van inwerkingtreding is nu nog bepaald op 1 januari 2022, maar de geluiden dat de inwerkingtreding opnieuw wordt uitgesteld worden steeds sterker. Als nieuwe datum voor inwerkingtreding wordt 1 april of 1 juli 2022 genoemd. De berichten over eventueel uitstel van inwerkingtreding van de wet, vormen voor ons geen aanleiding om onze inspanningen voor de implementatie van de Omgevingswet te verminderen.

In lijn hiermee hebben we ook het eerste kwartaal van 2021 weer volop gewerkt aan de implementatie van de wet. Dit hebben we gedaan op basis van het herijkte programmaplan Implementatie Omgevingswet. Daarbij hebben we ons net als vorig jaar vooral gericht op de door de VNG opgestelde minimale eisen voor implementatie van de wet.

Doel is dat iedereen werkt met en in de geest van de Omgevingswet, zodra deze wet in werking treedt. Voor burgers en bedrijven is dan helder wat er wel en niet mag binnen de fysieke leefomgeving en welke regels en processen er voor hen veranderen. Ook hebben zij toegang tot informatie over de kwaliteit van de leefomgeving.

Tijdens de eerste maanden van dit jaar hebben we belangrijke stappen gezet naar het tweede ontwerp van de omgevingsvisie.

Wat het omgevingsplan betreft hebben we op basis van het plan van aanpak omgevingsplan onze verordeningen over de fysieke leefomgeving geanalyseerd. Ditzelfde hebben we gedaan voor de bruidsschat, die uit 600 regels bestaat die over gaan van het Rijk naar de gemeente. De gemeente moet vervolgens voor elke regel beslissen of deze wordt overgenomen, geschrapt of wordt veranderd.

Voor de VTH-taken hebben we een impactanalyse gemaakt, die we verder uitwerken. Daarnaast is een procesvoorstel/plan van aanpak op- en vastgesteld om participatie organisatiebreed (en integraal) op te pakken. We hebben tijdens het eerste kwartaal van dit jaar een vervolgtraject geformuleerd voor het verder opleiden van onze medewerkers.

We voeren op dit moment vijf proefprojecten uit in het kader van de Wet Kwaliteitsborging. Deze wet beoogt de bouwkundige toets en toezicht naar de markt over te hevelen. Daarvoor in de plaats krijgen wij een meer controlerende rol.

Wij en ook andere gemeenten zijn momenteel in gesprek met de FUMO en de Veiligheidsregio om de Omgevingswet gezamenlijk goed te kunnen implementeren.

Op het gebied van ICT en informatievoorziening hebben we veel voorbereidingen getroffen om het digitale stelsel omgevingswet (DSO) tijdig te implementeren en op 1 januari 2022 werkend te hebben. De noodzakelijke aansluitingen zijn geregeld en voor de benodigde applicaties vindt de procesinrichting plaats. Alleen de standaarden moeten nog door de VNG beschikbaar gesteld worden.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet vraagt ook financiële aanpassingen. Financiële arrangementen met uitvoeringsdiensten, procedures en regels kostenverhaal, legesverordening, mandaatregelingen en verordeningen planschade moeten uiterlijk eind 2021 zijn aangepast en vastgesteld. We stellen hiervoor een plan van aanpak op.

Doelstelling:

We werken aan een duurzame gemeente en nemen onze verantwoordelijkheid binnen de opgaven en taken van de energietransitie.

Tijdens het eerste kwartaal van dit jaar hebben we verder gewerkt aan het nieuwe duurzaamheidsprogramma. We ronden dit de komende periode af, waarna we dit naar verwachting voor de zomer voorleggen aan de raad. Als onderdeel van de RES regio Fryslân hebben we gewerkt aan de RES 1.0. Deze wordt voor juli 2021 ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. Hierin is opgenomen wat de bijdrage is van de RES regio Fryslân aan het klimaatakkoord. Dit jaar zijn we gestart met de transitievisie warmte (TVW), waarin we aangeven hoe we de komende tijd werken aan het aardgasvrij maken van onze wijken en buurten. De TVW moet eind 2021 vastgesteld zijn door de raad, waarna we aan de slag moeten met de wijkuitvoeringsplannen.

We ondersteunen lokale initiatieven op het gebied van duurzame energie, zoals van energievoorzienings- en dorpsbelangen. Zo hebben we onlangs een intentieverklaring getekend met de Energie Coöperatie Gaasterland, om in Balk een haalbaarheidsonderzoek te doen naar het gebruik van restwarmte van bedrijven als verwarming voor woningen. We zijn ook betrokken bij eenzelfde onderzoek naar het gebruik van restwarmte van DE in Joure. Door middel van Tûk Wenjen stimuleren we particuliere woningeigenaren om hun woning te verduurzamen. Hiervoor hebben we ook subsidies toegekend gekregen vanuit het Rijk. We onderzoeken de mogelijkheden voor verduurzaming van de mobiliteit van de eigen organisatie, dit ook in het kader van de CO2-prestatieladder.

De Routekaart voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed is zo goed als afgerond. Deze bieden wij dit jaar aan de raad aan. De Routekaart wordt vergezeld van een geactualiseerd onderhoudsbeleid (nota Levenscyclusbeheer).

De Provincie organiseert het proces om te komen tot een gezamenlijke aanbesteding van publieke laadpalen binnen Fryslân. Onze gemeente is hierbij aangesloten.

We hebben een forse ambitie op het gebied van duurzaamheid. Er is substantiële, personele capaciteit nodig om deze ambities waar te maken. We hebben een deel van deze capaciteit ingevuld. We werken aan aanvullende, personele capaciteit.

Doelstelling:

Een toekomstbestendige agrarische sector.

De agrarische sector is van groot belang in onze gemeente. Zowel voor de uitstraling in de omgeving, als voor de economische belangen. Het is voor de agrarische sector van belang dat de ruimte er is voor transformatie, verduurzaming en innovatie.

Provinsje Fryslân is van plan om in Fryslân aan de slag te gaan met een project om de bollen- en sierteelt te verduurzamen. Wij zijn met de provincie in gesprek om aan een dergelijk project mee te kunnen doen. Daarbij vinden we het belangrijk dat bij een dergelijk project alle stakeholders worden betrokken; ondernemers, bewoners en natuurorganisaties.

Doelstelling:

Het behouden en versterken van de karakteristieken en kwaliteiten van het veenweidegebied.

In 2020 is, in samenwerking met provincie, waterschap, gemeenten, 7 landbouworganisaties, de natuurorganisaties (vertegenwoordigd door de Friese Milieufederatie) en recreatie (vertegenwoordigd voor ANWB) het ontwerp-veenweideprogramma opgesteld. Dit programma heeft verschillende doelstellingen, waaronder het vertragen van de bodemdaling en het reduceren van de CO₂-uitstoot. Via integrale gebiedsprocessen, waarbij ook gekeken wordt naar biodiversiteit, landbouwtransitie, kringlooeconomie en leefbaarheid, moet dit programma uitgerold gaan worden over het Friese veenweidegebied.

Er is besloten om de raden van de Friese veenweidegemeenten allemaal een zienswijze te laten indienen. Dit omdat de gemeenteraden nog niet genoeg betrokken waren bij het proces. In verschillende sessies worden de gemeenteraden de komende tijd bijgepraat zodat zij, na de behandeling van deze zienswijzen en vaststelling door het waterschap en de provincie, het programma ter besluitvorming kunnen behandelen. Dit zal in augustus/september 2021 zijn.

Er is opdracht gegeven voor het realiseren van een funderingsloket en een funderingsviewer. Het loket is inmiddels operationeel. De viewer wordt in het 2^e kwartaal van 2021 in gebruik gesteld.

Provinciale Staten hebben besloten tot het instellen van een 'funderingstafel', die oplossingen aan moet dragen voor de problemen met funderingen van huizen in het veenweidegebied. Naast deskundigen schuiven ook huisbezitters en agrariërs aan. De voorbereiding is in volle gang en naar verwachting wordt de funderingstafel in het 2^e kwartaal van 2021 operationeel.

In 2021 wordt gekeken of er mogelijkheden zijn voor een funderingsfonds om gedupeerden van funderings-schade te ondersteunen. Provinsje Fryslân is druk bezig met het opzetten van een grondbank, die naar verwachting in 2021 in gebruik genomen wordt.

Vanwege de omvang van de opgave binnen het veenweidegebied heeft De Fryske Marren eind 2020 een adviseur aangenomen, die ten dienste van de aan het programma deelnemende veenweidegemeenten werkt en ook door hen bekostigd wordt.

Doelstelling:

We willen de gemeente ontwikkelen in samenhang en in evenwicht met de aanwezige (landschappelijke en cultuurhistorische) waarden.

Bij nieuwe ontwikkelingen worden de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden inzichtelijk gemaakt en als een van de ingrediënten van planontwikkeling meegenomen. Het gaat daarbij niet alleen om behoud, maar ook om het verder ontwikkelen en versterken van deze waarden. De in 2020 afgeronde landschapsbiografie biedt daarvoor een goede inhoudelijke basis.

Ook in de omgevingsvisie worden, zoals de Omgevingswet overigens voorschrijft, de landschappelijke en cultuurhistorische waarden beschreven en ingezet als basis voor ontwikkelingen. We faciliteren toelaatbare ontwikkelingsplannen voor uit- en inbreiding met ruimtelijke procedures. Het bestemmingsplan komt als instrument te vervallen zodra de Omgevingswet in werking treedt. Vanaf dat moment gaan we werken met het instrument omgevingsplan. Wel ronden we nog een aantal (actualisaties van) bestemmingsplannen af. Daartoe moeten we ontwerpen van die plannen voor de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet ter inzage leggen.

Op 23 december 2020 is het beroep van de firma Smals, tegen het besluit van de gemeenteraad tot het niet vaststellen van het bestemmingsplan IJsselmeer – Industrie-zandwinning, ongegrond verklaard door de Raad van State. Tijdens een onlangs gehouden bestuurlijk overleg heeft Smals aangegeven te werken aan alternatieve plannen voor zandwinning in het IJsselmeer. Van onze kant is daarop aangegeven dat wij bij de gemeenteraad geen draagvlak zien voor zandwinning in het IJsselmeer. Met het oog op de zandwinning waren er ook twee aanvragen om omgevingsvergunning ingediend: een aanvraag voor het realiseren van opstallen op het eiland en een aanvraag voor een stroom-kabel naar de wal. De eerstgenoemde aanvraag is ingediend door Smals, de tweede door Liander. Smals heeft de aanvraag op 19 februari 2021 ingetrokken. Liander is gevraagd dit ook te doen. Omdat zij er geen enkel belang bij hebben om de aanvraag te handhaven, zal Liander deze naar verwachting intrekken.

Het vaststellen of wijzigen van bestemmingsplannen kan leiden tot planschade. Als planschade optreedt, moeten wij die meestal in de vorm van een geldbedrag uitkeren. Soms is het echter ook mogelijk om de aanvrager te compenseren door zijn vervallen planologische mogelijkheden te herstellen. Een dergelijke situatie doet zich momenteel in Wijckel voor. Wij hebben voor die situatie besloten dat wij ons inspannen de vervallen planologische mogelijkheden te herstellen.

Doelstelling:

De bebouwde leefomgeving en ruimtelijke ordening is leefbaar, veilig en bevordert de gezondheid.

In het eerste kwartaal zijn er net als vorig jaar behoorlijk wat aanvragen om omgevingsvergunning ingediend. Anders dan gedacht heeft de coronacrisis, net als vorig jaar, niet geleid tot een afname van het aantal aanvragen. Integendeel, net als vorig jaar is sprake van een toename van het aantal aanvragen.

De Wet Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH), wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, stelt onder andere eisen aan de kwaliteit van de medewerkers en het beleid. In het provinciaal bestuurlijk VTH-overleg is afgestemd om een provincie-brede herijking uit te voeren voor de kwaliteit van de medewerkers en het beleid op het gebied van VTH. Inmiddels zijn alle betrokken medewerkers geïnterviewd door een externe partij. Deze rondt de nulmeting momenteel af door het vullen van een dashboard met de resultaten van de medewerkers. Uiterlijk begin mei is dit klaar. Inmiddels is al wel duidelijk dat we tevreden mogen zijn over de uitkomsten: alle medewerkers voldoen aan de kwaliteitscriteria.

Het provinciaal bestuurlijk VTH-overleg heeft eind 2020 ingestemd met het VTH-beleid voor de basistaken van de FUMO. Dit beleid wordt in mei 2021 ter vaststelling aangeboden.

De deelnemers aan de FUMO hebben een nieuw sturings- en financieringsmodel vastgesteld. Hierdoor is een wijziging van de financieringssysteem van de FUMO nodig en een wijziging van de gemeenschappelijke regeling.

Daarvoor is toestemming nodig van de gemeenteraden, provinciale staten en het algemeen bestuur van Wetterskip Fryslân. Als deze wijziging voor 15 juni 2021 wordt behandeld, kan het algemeen bestuur van de FUMO op tijd de begroting 2022 volgens het nieuwe sturings- en financieringsmodel vaststellen.

Daarnaast is begin januari 2021 opdracht gegeven aan een bureau om het VTH-beleid voor gemeente De Fryske Marren op te stellen. Hierbij is expliciet aangegeven dat dit beleid moet worden gekoppeld aan de implementatie van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging, waarvan de planning is dat deze op 1 januari 2022 in werking treden. Het doel is het VTH-beleid voor het zomerreces ter vaststelling voor te leggen.

Doelstelling:

Behoud en herstel van gemeentelijke monumenten.

Eind 2019 heeft de gemeenteraad het nieuwe gemeentelijke monumentenbeleid en de nieuwe Erfgoedverordening vastgesteld. Afgelopen jaar zijn we gestart met de voorbereidingen voor het aanwijzen van nieuwe gemeentelijke monumenten. In het eerste kwartaal van dit jaar hebben wij het erfgoedregister en de definitieve lijst van potentiële gemeentelijke documenten opgesteld. De gemeentelijke monumentenlijst is herijkt. De monumenten zijn in drie categorieën verdeeld. De objecten met de hoogste score (categorie I) behouden de status van gemeentelijk monument. Eigenaren van objecten in de twee categorieën daaronder hebben de mogelijkheid gekregen om van de monumentenstatus af te zien. Een aantal eigenaren heeft aangegeven van die mogelijkheid gebruik te willen maken. Een aantal anderen heeft een onroerende zaak juist aangemeld voor de monumentale status. In februari hebben wij besloten de status van 7 objecten in te trekken.

Dit jaar stellen we een Kerkenvisie op, waarvoor wij een subsidie toegekend hebben gekregen. Eind volgend jaar maken we een begin met de Erfgoednota.

Doelstelling:

We willen een doelmatig, veilig en duurzaam verkeers- en vervoerssysteem realiseren.

Onze dagelijkse werkzaamheden zijn gericht op het behouden van en verder werken aan een eenduidig, functioneel en verkeersveilig wegennet, met speciale aandacht voor kwetsbare verkeersdeelnemers. Aanpassingen aan het wegennet baseren we op de in ontwikkeling zijnde risicoanalyse wegennet, draagvlak en voldoende middelen.

We blijven lobbyen voor een aquaduct onder de Skarster Rien en geven inhoud aan de nog vast te stellen visie 'Lemmer, poort van Zuidwest Friesland'. Dit laatste doen we met het oog op een goede ontsluiting en doorstroming over land en water. Ook zetten we ons in voor een veilig en functioneel vaarwegennet, zowel voor de beroeps- als de recreatievaart.

In 2020 zijn we gestart met een risicoanalyse voor alle 60 km per uur-wegen in onze gemeente. Hierbij kijken we naar specifieke risicofactoren (wegkenmerken, omstandigheden of gedragingen), die de kans op gevaarlijke verkeerssituaties kunnen vergroten. Momenteel werken we dit verder uit en stellen we op basis van de risicoanalyse een uitvoeringsplan met maatregelen op.

Het uitgevoerde onderzoek naar fietsveiligheid en uitbreiding van het fietsroutenetwerk in onze gemeente heeft geresulteerd in een 'Uitvoeringsprogramma fietsveiligheid 2020-2023' en een afwegingskader 'Fietsvoorzieningen op en langs verblijfswegen in het buitengebied'. De in het uitvoeringsprogramma opgenomen maatregelen pakken we, afhankelijk van voldoende middelen, de komende jaren op.

Samen met de provincie werken we aan de voorbereiding van het realiseren van twee doorfietsroutes in onze gemeente. Naar verwachting worden, in opdracht van de provincie, op korte termijn deelfietsen op de busstations van Joure en Lemmer geplaatst. Ook werken we mee aan het gezamenlijk ontwikkelen van nieuw provinciaal fietsbeleid. Daarnaast nemen we deel aan een door Rijkswaterstaat opgestarte 'Verkenning Friese bruggen', met in het bijzonder aandacht voor vervanging van de brug bij Spannenburg.

De parkeerdruk in Lemmer wordt als hoog ervaren, mede omdat verschillende projecten in uitvoering zijn. We werken aan een aantal acties om de gevoelde parkeerdruk te verminderen:

- Onderzoek gebruik twee particuliere parkeerterreinen. Als de terreinen in gebruik kunnen worden genomen, zorgen we ook voor een goede verwijzing naar de langparkeerterreinen.
- We stellen het Fedde Schurerplein tot de zomer 2023 open en maken het geschikt om te parkeren, behalve als er markt is.
- Onderzoek mogelijkheid aanleg van een aantal insteekparkeerplaatsen of langsparkerplaatsen in de groenstrook van de Parkstraat, al dan niet tijdelijk.
- We plaatsen in een aantal drukke straten die uitmonden op het Bantegaplein borden “parkeren uitsluitend voor bewoners”.
- We gaan in gesprek met bewoners om tijdelijk parkeren met vergunning in te stellen of de blauwe zone uit te breiden in combinatie met vergunningen/ontheffingen voor bewoners.
- We stuurden de ondernemers van Lemmer een brief met het dringende verzoek om te parkeren op de grote parkeerterreinen en ons nieuwe ideeën voor te leggen.

Het plan voor aanpassing van de driesprong Huisterheide-Langwarderdyk heeft vertraging opgelopen. Momenteel werken we aan een ontwerp. Van het Rijk hebben we eind 2020 een subsidietoekenning ontvangen, onder andere voor aanpassingen op en nabij de driesprong. We zoeken daarbij naar benodigde aanvullende cofinanciering. Met de provincie zijn we nog in gesprek over een mogelijke bijdrage. Het project ‘Aanpassing Zeedijk-Sluisweg Lemmer’ hebben we nog niet kunnen starten.

Ook in 2021 organiseren we het hele jaar activiteiten met betrekking tot permanente verkeerseducatie. Hierbij focussen we ons op de kwetsbare verkeersdeelnemers: beginnende bestuurders, ouderen en fietsers. Op dit moment is het actieplan in de maak. Voor de periode 2021-2025 hebben we in het kader van de provinciale regeling voldoende middelen om deze activiteiten te kunnen bekostigen.

Samen met de vervoerder Arriva heeft de provincie een routekaart met dienstregelingsscenario's uitgewerkt voor 2021 en 2022. De routekaart is zo opgebouwd dat hoe ernstiger het veiligheidsniveau voor de regio Fryslân wordt door corona, hoe meer er wordt afgeschaald in de dienstregeling bus. Daarnaast werkt de provincie samen met Arriva aan het opstellen van een transitieplan. Met dit plan moet vanaf de tweede helft van 2021 een kostendekkend vervoersaanbod uitgerold worden in Fryslân, waarmee de effecten van corona opgevangen worden. Tot slot wil de provincie een overbruggingsconcessie voor de dienstregelingsperiode van 2023 en 2024 met Arriva overeenkomen. Wij hebben op zich begrip voor de wens om de effecten van de coronacrisis op te vangen. Niettemin is onze inzet erop gericht de bereikbaarheid en leefbaarheid van onze kernen te bewaken.

2.2 Openbare ruimte

Doelstelling:

- De gemeente voldoet aan de wettelijke zorgplicht voor het handhaven van de veiligheid in de openbare ruimte.
- We willen de biodiversiteit in de gemeente vergroten om ziekten en plagen in het groen via natuurlijke vijanden te bestrijden. Daarnaast werken wij mee aan het vergroten van de natuurwaarden in onze gemeente.
- We geven ruimte aan mogelijkheden van participatie van inwoners in het beheer van de openbare ruimte.
- We willen een toegankelijke openbare ruimte.

Vaarwegen en havens

In het meerjarenplan baggeren staat welke vaarwegen door de gemeente gebaggerd worden, wanneer dat gebeurt en welke kosten daarmee gemoeid zijn. Het meerjarenplan oeverconstructies behelst de planning en kosten van de vervanging van bij ons in beheer zijnde oeverconstructies. Beide plannen zijn vastgesteld voor de periode 2019 tot en met 2022. Komend jaar stellen we nieuwe plannen op voor de periode 2023 tot en met 2026. De werkzaamheden aan de Lutskade in Balk hebben we afgerond.

Riolering en stedelijk water

In 2019 is een nieuw vGRP vastgesteld voor de periode 2020 tot en met 2024. Hierin is het beleid omschreven ten aanzien van de zorgplichten voor stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwater. De thema's duurzaamheid, klimaatadaptatie en de bijdrage aan een gezonde leefomgeving hebben in het vGRP een grotere rol gekregen.

Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

Het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DRAP) is een gezamenlijk plan van gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk. Het Deltaplan versnelt en intensificeert de aanpak van wateroverlast, hittestress, droogte en de gevolgen van overstromingen. In het kader van dit plan heeft onze gemeente samen met de andere Friese gemeenten en het Wetterskip stresstesten uitgevoerd. Om het begrip klimaatadaptatie verdere invulling te geven, hebben wij voor De Fryske Marren een 10 maatregelenpakket vastgesteld. In 2021 werken we de verschillende maatregelen, waaronder een afkoppel-, waterbergings- en vergroenings-plan, verder uit. Ook werken we aan een stimuleringspakket om inwoners te stimuleren te vergroenen, water vast te houden en verharding te verwijderen.

In de pilot klimaatadaptatie Balk-Zuid zijn de inwoners en de gemeente samen op zoek gegaan naar een oplossing voor overlast door te veel en te weinig water. Op dit moment werken we de maatregelen uit.

Areaalbeheer wegen, fiets- en voetpaden en straatmeubilair

De actualisaties van het areaal verhardingen zijn vergevorderd. Hiermee herijken we het in 2020 vastgestelde beleidsplan wegbeheer. Deze herijking zal grotendeels bestaan uit een actuele meerjaren onderhouds-prognose en levert een onderbouwing voor de voorziening groot onderhoud wegen. Wij verwachten dit plan in de 2^e helft van het jaar aan de raad voor te leggen.

We hebben opdracht gegeven voor de tweejaarlijkse wegininspecties. In de zomer inspecteren we de technische staat van het areaal en in Q4 maken we gerichte onderhoudsplannen voor 2022 en verder. In het laatste kwartaal van 2021 starten we ook met het inventariseren en inspecteren van de aanwezige bebording, bebakening en belijning.

Onderhoud en rehabilitatie wegen

De voorbereiding en uitvoering van de integrale projecten loopt op schema. In de uitvoering is er, na de strenge winterperiode, een inhaalslag gaande. Naast het onwerkbaar weer heeft deze periode veel beslag gelegd op personele capaciteit en middelen om de wegen, fiets- en voetpaden begaanbaar te houden. De rehabilitatie van de Grietenijdk is in uitvoering, het grootschalig asfalt- en elementenonderhoud is gestart en we voeren onderhoud op de recreatieve paden uit. Bij de voorbereidende werkzaamheden voor de fietspaden tussen Heerenveen, Joure en Sneek komen een aantal knelpunten naar voren. Deze bespreken we intern en in samenwerking met de Provinsje Fryslân stellen we oplossingen voor.

Onderhoud en vervanging kunstwerken

Onlangs hebben we de tweejaarlijkse instandhoudingsinspecties op de kunstwerken uitgevoerd. Op basis van deze inspecties gaan we onderhoudswerkzaamheden inplannen en uitvoeren. Het jaarplan groot onderhoud kunstwerken is vastgesteld en komt vanaf medio mei in uitvoering. De vervanging van kunstwerken verloopt volgens planning. De voorbereiding van de brug in Terkaple wordt na aanbesteding van het raamcontract voor ingenieursdiensten gestart. De Riensluisbrug is in uitvoering en wordt volgens planning en binnen budget op 16 juni opengesteld voor het verkeer.

We hebben verder gewerkt aan de voorbereidingen voor de vervanging van de brug in Wyldehoarne. We koersen op een start van de werkzaamheden in het najaar van 2021.

Onderhoud en contractverlenging oeververbindingen

De renovatie van de Lemstersluis is in volle gang en wordt na het vaarseizoen afgerond. Tijdens het vaarseizoen zijn onze inspanningen erop gericht de waterrecreanten zo min mogelijk met onze werkzaamheden in de weg te zitten. Ook zijn voorbereidingen getroffen voor groot onderhoud aan de pont van Langweer. We werken aan de verlenging van de contracten met de bedieners van de fiets- en voetgangersponten. Dit vergt een zorgvuldig proces en goed overleg met de huidige contractanten. Onze doelstelling is om de contracten te verlengen en daarmee de recreatieve functie te behouden.

Bestrijding plagen

De laatste jaren heeft de gemeente te maken met een explosieve groei van exoten, die schadelijk zijn voor mens en dier. Dit zijn met name de eikenprocessierups, de reuzenberenklauw en de Japanse duizendknoop. De gemeente is bij EU-verordening verplicht vastgestelde exoten op te sporen en maatregelen te treffen. We zetten in op actieve bestrijding, maar ook preventieve bestrijding door het vergroten van biodiversiteit is belangrijk. Via de sociale kanalen lichten we de inwoners hierover in. Ter preventieve bestrijding van de eikenprocessierups worden nematoden ingezet. Inwoners van straten waar dit speelt worden hier schriftelijk en via de dorpencoördinatoren van op de hoogte gebracht.

Boomziektes in opkomst

De afgelopen jaren zien we een toename van boomziektes in onze gemeente. We houden dit nauwlettend in de gaten en treffen maatregelen waar nodig. Zo is de essentaksterfte in beeld gebracht en verwachten we de komende jaren circa 150 bomen per jaar te moeten vervangen. Soms ontstaat onrust in een wijk of buurt rond het kappen van bomen. Daarom informeren wij nu actief over het proces rond vervanging van bomen. In november publiceren we een lijst van bomen die vervangen gaan worden. Aanvullend informeren wij (direct) omwonenden.

De komende jaren onderzoeken wij wat het effect is van ziekten en plagen op de bomen.

Droogteschade in het groen

De laatste jaren hebben we te maken gehad met droge zomers. Dit heeft een korte en lange termijneffect op het groen in onze gemeente. We brengen de effecten van de droogte in beeld en we monitoren de klimaatadaptieve maatregelen die wij onder andere treffen om (de effecten van) de droogte te bestrijden.

Toegankelijkheid

We hebben de toegankelijkheid van al onze openbare gemeentelijke gebouwen onderzocht en in kaart gebracht. Onze gebouwen voldoen aan de gestelde eisen in het Bouwbesluit. Bij nieuw- en verbouw krijgt toegankelijkheid extra aandacht.

Doelstelling:

Wij willen gemeente De Fryske Marren ontwikkelen door projecten te realiseren.

Er zijn de afgelopen periode weer veel projecten verder gebracht. De bouw aan de Markt in Lemmer is begonnen. De herinrichting van de Zuiderzeestraat in Lemmer is voorbereid en start binnenkort. Voor de herinrichting van de Middenweg en Bandsloot in Bantega is in samenwerking met Plaatselijk Belang een definitief ontwerp gemaakt, dat inmiddels is vastgesteld. Het bestemmingsplan voor het Roazebosk in Joure is in het najaar van 2020 vastgesteld, zodat de voorbereiding van de realisatie van het bos nu is begonnen.

Wat de milieustraat in Balk betreft wachten wij nog op goedkeuring door gedeputeerde staten van het saneringsplan. Na goedkeuring van het saneringsplan beginnen wij met de herinrichting van de milieustraat. We kunnen de milieustraat naar verwachting in december 2021 in gebruik nemen.

Niet alle projecten verlopen volgens planning. Daar liggen uiteenlopende oorzaken of omstandigheden aan ten grondslag. Bij eigen projecten is soms sprake van interne oorzaken. Daarnaast hechten we terecht veel waarde aan burgerparticipatie. Wel kost dit meer uren (en dus geld) en ook betekent dit dat de doorlooptijd van projecten toeneemt. Door inbreng van inwoners kan ook de scope van het project wijzigen. Bij nieuwe plannen houden we in de planning rekening met een langere doorlooptijd.

Daarnaast zijn er projecten van derden waar het gebrek aan voortgang bij de initiatiefnemer ligt. Wij scheppen als gemeente de voorwaarden voor ontwikkeling. Zo stellen we vaak het bestemmingsplan vast, nadat overeenstemming is bereikt over de planinhoud. Het is dan aan de initiatiefnemer om de mogelijkheden te benutten. In de praktijk blijkt dat niet altijd eenvoudig.

2.3 Grondbedrijf

Doelstelling:

Wij zetten ons in voor een commerciële exploitatie van gronden en het juridisch borgen van grond gerelateerde contracten.

Stand van zaken en ontwikkelingen grondexploitaties:

- In de afgelopen periode zijn 32 woningbouwkavels verkocht, voornamelijk in de plannen Broek Zuid, Wyldehoarne en Tramdijk Oost. Gezien deze resultaten, de lopende reserveringen en de voorgenomen verlotingen, verwachten we dit jaar tenminste het aantal kavels te verkopen waarmee in de grondexploitaties gecalculeerd is (74 kavels). In geheel 2020 zijn 26 kavels verkocht.
- In de eerste 3 maanden is 9.046 m² bouwgrond voor bedrijven verkocht. We verwachten, gezien de gerealiseerde verkopen en het aantal actuele opties, dat er dit boekjaar 2 tot 2,5 hectare verkocht gaat worden. Dit is in lijn met de prognoses. In geheel 2020 werd circa 4 hectare verkocht. Dit was duidelijk boven prognose.
- In maart is door de raad de exploitatieopzet van het woningbouwplan Boslust Noord-oost vastgesteld en een krediet voor de aanleg beschikbaar gesteld. Hiermee is dit plan met 7 kavels voor vrijstaande woningen in exploitatie genomen. We verwachten binnenkort te starten met de verkoop van de kavels.
- We werken momenteel aan de planvorming van de woningbouwplannen Wyldehoarne 4 en Sevenwolden in Joure en aan de derde fase van Tramdijk Oost in Lemmer.
- Tweemaal per jaar worden de grondexploitaties doorgelicht. Bij het opmaken van de Jaarrekening worden alle grondexploitaties integraal herberekend (kosten én opbrengsten). Daaraan voorafgaand wordt bij de Najaarsrapportage middels een quick scan elke grondexploitatie doorgelicht en worden de te verwachten substantiële afwijkingen op de prognoses gerapporteerd.

2.9 Algemeen

Programma 2	Bedrag incidenteel
2.1 Wonen	
600170 Vastgoed Beheer algemeen	€ 220.000 V
2.2 Openbare ruimte	
Verwijderen rietpollen strand Lemmer	€ 35.000 N
2.3 Grondbedrijf	
650480 Terreinen/overhoekjes	€ 300.000 V
680110 Verkopen ligplaatsen woonboten	€ 35.000 V
Totaal	€ 520.000 V

2.1 Wonen

600170 Vastgoed Beheer algemeen

We verwachten dit jaar meerdere panden af te stoten. Begin april is de woning aan de Albert Koopmanstraat in Lemmer verkocht voor € 217.777.

2.2 Openbare ruimte

Afgelopen jaren zijn de rietpollen bij het strand flink uitgegroeid. Helaas heeft dit het effect dat deze de laatste jaren gebruikt worden als openbaar toilet. De rietpollen zijn hierdoor sterk vervuild met uitwerpselen en zwerfvuil. Omdat hiernaast een strand zit en een zwemwater is dit een gevaar voor de volksgezondheid. Het is daarom niet meer verantwoord nog langer te wachten met het verwijderen van deze rietpollen. Daarnaast groeien deze rietpollen snel en worden de investeringskosten om ze te verwijderen steeds groter.

2.3 Grondbedrijf

650480 Terreinen/overhoekjes

Vanwege een incidentele grote opbrengst verwachten wij een voordeel ten opzichte van de begroting van € 300.000.

680110 Verkopen ligplaatsen woonboten

In het tweede kwartaal verwachten wij een opbrengst van circa € 35.000.

Samenvatting gecumuleerde financiële afwijkingen voor investeringen af te sluiten per 31-12-2021	
Programma 2	Bedrag
8104108 Entree Museum Joure	€ 112.895 N
8104134 Herinrichting Van der Walplein Sloten	€ 177.220 N
Totaal	€ 240.115 N

8104108 Entree Museum Joure

De werkzaamheden zijn afgerond en opgeleverd, de onderhoudstermijn loopt. Binnenkort wordt het groen aangeplant. De kosten van de aanpassingen aan de openbare verlichting moeten nog worden afgerekend. Het ontwerp voor de herinrichting van de ruimte tussen beide locaties van het museum is in overleg met hen en de stichting Kofschip vastgesteld. Na de aanbesteding hebben we een verontreiniging geconstateerd, die verplicht gesaneerd moest worden, met niet-begrote kosten tot gevolg. Diverse wijzigingen in het ontwerp, de genoemde verontreiniging en de intensieve begeleiding bij de uitvoering vanwege omgevingsfactoren leidden tot een grote urenoverschrijding. De gemeenteraad heeft op 2 november 2020 de extra uitgave van € 80.000 geaccordeerd.

In de loop van het project werd vervolgens duidelijk dat een deel van de btw op de bouwkosten niet verrekenbaar is, omdat de herinrichting deels op het terrein van het museum is uitgevoerd. Daarnaast heeft de sanering door onvoorziene omstandigheden meer gekost. Een en ander heeft een min op het eindsaldo tot gevolg. De resterende € 32.895 (maakt totaal € 112.895) wordt in bijlage 2 aangevraagd.

8104134 Herinrichting Van der Walplein Sloten

De herinrichting is zo goed als klaar, binnenkort vindt de technische opname plaats en start de onderhoudstermijn. Onlangs hebben direct aanwonenden van de gerealiseerde damwand en steiger een vermoeden van schade ingediend. Wij hebben een schade-expert ingezet. Eventuele kosten zijn op dit moment niet inzichtelijk. Het ontwerp voor deze herinrichting is na een intensieve samenwerking met Plaatselijk belang tot stand gekomen. Daarbij zijn onderdelen toegevoegd, waarvan bij de aanvankelijke Kadernota-aanvraag geen sprake was. Dit heeft extra bouwkosten en een hogere urenbesteding tot gevolg. De aanbesteding verliep daarbij anders dan gebruikelijk: de aanneemsom is hoger dan de besteksraming. De gemeenteraad heeft de extra uitgaven op 2 november 2020 geautoriseerd.

Prognose gecumuleerde financiële afwijkingen voor investeringen af te sluiten na 31-12-2021	
Programma 2	Bedrag
8104078 1-M Bantegaplein	€ 89.108 V
Totaal	€ 89.108 V

8104078 1-M Bantegaplein

Het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning zijn onherroepelijk. In november 2020 is gestart met de bouw van de supermarkt met parkeerkelder. Naar verwachting gaat de bouw 2 jaar duren, waarna wij werkzaamheden aan de openbare ruimte kunnen uitvoeren. De omwonenden zijn tijdens een infoavond op de hoogte gebracht van het bouwproces.

Programma 3 Economie

Hoofddoelstelling (missie):

De Fryske Marren streeft naar een krachtige, innovatieve en toekomstbestendige economie, die een bijdrage levert aan een aantrekkelijk woon- en leefklimaat en een duurzame economie, waarbij sprake is van efficiënt gebruik van (hernieuwbare) grondstoffen.

3.1 Economische zaken, Recreatie en toerisme

Doelstelling:

Groei werkgelegenheid realiseren.

Ontwikkeling van het ondernemersklimaat

Het coronavirus en de lockdown hebben invloed op de ontwikkeling van het ondernemersklimaat in De Fryske Marren. We hebben, in overleg met de ondernemersverenigingen in het koepeloverleg, de evaluatie van het huidige sociaaleconomische beleid en de ontwikkeling van nieuw beleid opnieuw opgeschort. We missen hiervoor de interactie met ondernemers en andere partners. Afhankelijk van de duur van de lockdown willen wij de evaluatie samen met de ondernemers oppakken in het tweede kwartaal van 2021. De ontwikkeling van nieuw beleid schuiven wij nog wat verder naar achteren. Het vraagt meer tijd om ook de effecten op langere termijn in beeld te hebben en dat is essentieel om nieuw beleid te kunnen ontwikkelen voor De Fryske Marren.

Werkgelegenheid

Door corona daalde in Fryslân in 2020 het aantal banen met 0,6%. Onze provincie ligt daarmee ruim onder het landelijke gemiddelde van 1,2%. De sectorstructuur – met relatief veel werknemers in zorg, openbaar bestuur en bouw en weinig in onder andere cultuur, sport & recreatie en reisbranche – speelt hierbij een grote rol. Concrete cijfers voor De Fryske Marren zijn nog niet beschikbaar, maar kijkend naar de sectoren in onze gemeenten dan lijkt een afname van de werkgelegenheid ook hier mee te vallen. Wij kunnen hier bij de Najaarsrapportage een beter beeld van geven.

Programma recreatie & toerisme

Het programma recreatie & toerisme is gepresenteerd aan de raad en wordt binnenkort ter inzage gelegd. We gaan nu de reacties verwerken om daarna zo snel mogelijk tot een definitief programma te komen. Wij streven ernaar om het programma aan het eind van het tweede kwartaal van 2021 vast te stellen.

Recreatie & toerisme in de regio

Het lijkt erop dat de sector in zijn algemeenheid een goed jaar tegemoet gaat. Afgaande op de geluiden uit de sector over het aantal boekingen, blijven ook dit jaar weer veel vakantiegangers in eigen land en onze regio. Campings, recreatieparken, botenverhuurders, jachthavens en aanbieders van logiesaccommodaties zien al heel veel boekingen binnenkomen. Daarentegen wachten de horeca, evenementenbranche, groepsaccommodaties, zeilscholen, de bruine vloot/charterschepen met smart op versoepelingen, zodat ook zij weer open kunnen. Er lijken nu voor een aantal branches versoepelingen aan te komen.

Horeca

De horeca heeft het nog steeds lastig. Velen proberen er nog wat van te maken met het bezorgen en laten afhalen van maaltijden. Wel moet er onderscheid gemaakt worden tussen de natte en droge horeca. De natte horeca is relatief gezien veel zwaarder getroffen, doordat zij amper mogelijkheden hebben om binnen de vereiste maatregelen te kunnen functioneren. Het is te hopen dat er met de op stapel staande versoepelingen weer meer inkomsten gegenereerd kunnen worden en de bedrijven in onze gemeente het hoofd boven water kunnen houden.

Detailhandel

De foodsector en bouwmarkten doen het nog steeds goed. De andere sectoren hebben het, ondanks de eerste versoepelingen, nog altijd zwaar. Ook voor de detailhandel is het wachten op verdergaande versoepelingen. Het is niet uit te sluiten dat er in de loop van het jaar meer leegstand komt in onze centra. De detailhandel heeft het al jaren zwaar. De omzetten staan onder grote druk en er is (te) weinig vet op de botten. Analoog aan de horeca zijn ook de winkels van essentieel belang voor de lokale en regionale economie. Leegstand heeft grote nadelige economische effecten, maar geeft ook druk op de leefbaarheid van de dorpen en het welzijn van de inwoners.

3.2 Bedrijvencontacten

Doelstelling:

Versterken ondernemersklimaat.

Bedrijvencontacten lopen door, zij het op afstand

We leggen geen bedrijfsbezoeken af en organiseren vooralsnog geen fysieke bijeenkomsten met onze ondernemers. Vanzelfsprekend staan we de ondernemers zoveel mogelijk met raad en daad bij via de mail, telefoon en Teams, Zoom of Skype. Anticiperend op de aangekondigde versoepelingen hebben we weer intensief met de horeca gesproken over terrasverruiming.

Verkoop bedrijventerreinen

De belangstelling voor bedrijfsgrond is nog steeds groot. Naast de vele contacten hebben we in het eerste kwartaal opnieuw goed grond verkocht. Op Ekers 2 in Joure zijn we zo'n beetje door de grond heen. We gaan aan de slag met het bouwrijp maken van de rest van fase 3a (aansluitend aan Scania). Ook voor deze grond lopen er al reserveringen. We streven ernaar om fase 3a na de zomer bouwrijp te hebben. Op Slotmolen in Sint Nicolaasga zijn ook nog maar een paar percelen beschikbaar. Op het door een derde ontwikkelde bedrijventerrein Lemsterpark in Lemmer is het beeld hetzelfde.

Samenvatting gecumuleerde financiële afwijkingen voor **investeringen die na 31-12-2021 afgesloten worden**

Programma 3	Bedrag
8104138 Vraagbundeling glasvezel	€ 385.000 V
Totaal	€ 358.000 V

Programma 4 Leefbaarheid en onderwijs

Hoofddoelstelling programma (missie):

Een sterke, dragende, levendige samenleving met goede en toegankelijke (basis)voorzieningen.

4.2 Voorzieningen

Doelstelling:

Alle inwoners beschikken over voldoende (digi-) taalvaardigheden.

De bibliotheken zijn sinds december voor een groot deel gesloten. In deze periode hebben de bibliotheken veel andere opties aangeboden. Toegang tot e-books, verwijzen naar leer- en leesmiddelen voor kinderen, afhaalservice en taalcursus op afstand. Hiervoor zijn geen extra kosten gemaakt en er zijn geen nadelige financiële gevolgen merkbaar.

Doelstelling:

- wij zetten cultuur in om een aantrekkelijke gemeente te zijn en te blijven voor zowel inwoners als bezoekers;
- wij willen de positie van het Fries versterken en wij voeren, zoals vastgelegd in de wet Gebruik Friese taal, Fries taalbeleid uit.

Culturele activiteiten en de musea zijn sinds maart 2020 grotendeels stil komen te liggen door de coronacrisis. De culturele instellingen zijn sinds december 2020 gesloten en de activiteiten liggen al meer dan een jaar stil. De coronacrisis heeft de uitvoering van ons cultuurbeleid daarmee ernstig belemmerd. Waar dit mogelijk was zijn in de periode van strengere maatregelen digitale lesprogramma's aangeboden.

De útfiering fan ús Frysk taalbelied hat foar in grut part normaal plakfine kinnen. De Fryske Kultuerpriis is dit jier op in oare wize útrikt, troch nei de winner ta te gaen en dit te filmjen. Dit hat al wat mear tiid en jild kostte as oars. De kursussen fan de Afûk oan amtners binne spitich genôch net trochgien, omdat de Afûk se no net fysyk jaan koe. Dit wurdt letter, hooplik yn 2021, ynhelle. By oanpassings yn Herema State binne buorden en teksten yn it Frysk oanbracht, ek rûn de covid-maatregels.

Doelstelling:

- het in stand houden van goede sport- en beweeg accommodaties;
- het faciliteren van sport- en beweeg-aanbieders;
- stimuleren van deelname van inwoners aan sport- en beweeg activiteiten.

De beleidsnotitie sport en bewegen "Scoren door samenspel" zit in een afrondende fase. Door het dagelijks beheren en exploiteren van onze sportaccommodaties en door onze jaarlijkse bijdragen aan ons Sportbedrijf en zwembad Ny Sudersé houden wij goede sportaccommodaties in stand. Wij maken het gebruik daarvan door inwoners en sport- en beweegaanbieders mogelijk.

Met de inzet van de buurtwerkers sport in dienst bij de Kear, de verdere uitrol van het Lokaal Sport en Bewegakkoord en de beleidsnotie "Scoren door samenspel" dragen wij bij aan het stimuleren van de sport- en beweeg participatie.

Als gevolg van de corona maatregelen liggen veel activiteiten van sport- en beweegaanbieders stil of worden daar waar het wel mag, bijvoorbeeld in de buitenruimte, mondjesmaat aangeboden. Dit is van invloed op de uitvoering van ons sport- en beweegbeleid.

Met de steun van meerdere wethouders uit de provincie wordt door de ambassadeurs voor de gehandicaptensport het initiatief genomen om het sporten voor deze doelgroep weer op te starten. Het is een stap waarmee we juist ook onder de huidige omstandigheden onze inzet voor een inclusieve samenleving kunnen concretiseren.

Doelstelling:

- vitale dorpsgemeenschappen, waar inwoners naar elkaar omkijken en initiatieven nemen om de leefbaarheid in stand te houden dan wel te verbeteren;
- ontmoetingsplaatsen als voorziening in een dorp, stad of wijk in stand houden en waar mogelijk en waar nodig verbeteren.

De dorpencoördinatoren zetten zich in voor het stimuleren van initiatieven in onze dorpen en stad. We ondersteunen de plaatselijke belangen en dorpshuizen bij diverse initiatieven om de leefbaarheid in de dorpen te bevorderen. Hiervoor maken zij gebruik van het kernenbudget. De gemeentelijk bijdrage stimuleert andere fondsen en subsidieverstrekkers om voor deze projecten en initiatieven ook geld beschikbaar te stellen. Eén van deze subsidieverstrekkers is de provincie. Van de provincie krijgen we geld voor het uitvoeren van de subsidieregeling Iepen Mienskipsfûns voor kleine maatschappelijke initiatieven.

Als gevolg van de coronacrisis is het aantal initiatieven in de dorpen dit jaar langzaam opgestart. We verwachten zodra de maatregelen verminderen een inhaalslag. Veel dorpen hebben al initiatieven in de koker zitten, waaronder enkele grote initiatieven, die een beroep gaan doen op de maximale subsidie uit het kernenbudget. Na initiatieven van inwoners waren er al twee aanvragen vanuit het kernenbudget. Een voor het verduurzamen van het dorps huis en de ander voor de realisatie van een strandje om de leefbaarheid en ontmoeting te stimuleren.

In de dorps- en buurthuizen gaan nog steeds veel activiteiten, zoals dorpsfeesten, bruiloften en klaverjasclubs niet door. Een aantal dorps- en buurthuizen is nog steeds gesloten. Als gevolg hiervan hebben zij vrijwel geen inkomsten en ontstaan er problemen met de exploitatie. De dorpencoördinatoren hebben de dorpshuizen actief benaderd om gebruik te maken van de tijdelijke coronaregeling van de gemeente.

AZC Balk

Volgens huidige overeenkomsten wordt het AZC vanaf september 2021 mogelijk ontmanteld. Op dit moment wordt, op verzoek van het COA, gesproken over een eventuele verlenging van twee jaar. Door de coronacrisis is er vanuit de gemeente minder personeelsinzet op het AZC. De ingerichte gemeente werkplek op het AZC wordt minimaal benut. Er is minder inzet nodig van personeel en tolken. Hierdoor vallen de personeelskosten en tolkkosten lager uit. Maar omdat hier een vergoeding tegenover staat vanuit het COA heeft dit geen financieel effect.

4.3 Onderwijs**Doelstelling:**

- Toekomstbestendige en duurzame huisvesting voor alle scholen in onze gemeente;
- Aanbod van onderwijsvoorzieningen dat minimaal voldoet aan de wettelijke eisen;
- Passend onderwijs voor elk leerplichtig kind;
- Passend leerlingenvervoer;
- Elk kind verlaat de school met een startkwalificatie of een arbeidsplek;
- Het voorkomen van achterstanden met opgroeien en ontwikkelen.

Onderwijshuisvesting

We willen in onze gemeente een aantrekkelijk, goed gespreid en kwalitatief goed onderwijsaanbod houden met oog voor bevolkingsontwikkelingen. De komende jaren krijgt de gemeente met veel ontwikkelingen op gebied van onderwijshuisvesting te maken. Daarom hebben we samen met de schoolbesturen een Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2016-2024 opgesteld. Hierin zijn per gebied scenario's opgenomen voor de scholen. Vanaf 2020 zijn in de begroting middelen beschikbaar voor onderwijshuisvesting. Op basis van de jaarlijkse aanvragen voorzieningen onderwijshuisvesting en de ontwikkelingen wordt via de perspectiefnota deze ramingen bijgesteld.

Dit jaar rondt het Zuyderzee Lyceum de bouwvoorbereiding van vervangende nieuwbouw af en eind 2021/begin 2022 willen ze starten met de bouw. Er wordt gewerkt aan de bouwvoorbereiding voor renovatie van de Toekomst in Bakhuizen. De uitvoering hiervan staat gepland voor de 2e helft van 2021. De renovatie van de Wumkesskoalle in Joure is gestart en ook de uitbreiding van de Westermarskoalle in Joure staat op het punt te beginnen. De scholen in Sint Nicolaasga werken aan plannen voor één nieuw schoolgebouw waarbij op dit moment de locatiekeuze van de nieuw te bouwen school de hoogste prioriteit heeft.

Nieuw ingediende huisvestingsaanvragen worden in de loop van 2021 door het college inhoudelijk beoordeeld. Via het proces van de perspectiefnota wordt aan de raad een financiële afweging gevraagd.

Leerplicht

Gemeenten en scholen hebben de wettelijke taak een regionaal programma op te stellen en uit te voeren ter voorkoming en bestrijding van voortijdig schoolverlaten van jongeren tussen 12 en 23 jaar. Deze regionale programma's worden structureel vanuit de rijksoverheid gefinancierd. Voor onze gemeente is de centrumgemeente Súdwest-Fryslân. Speerpunten van het programma zijn het voorkomen van schooluitval en de begeleiding van kwetsbare jongeren ter voorkoming van voortijdig schoolverlaten zonder startkwalificatie. Waar nodig krijgen jongeren een zorgaanbod.

Ook het eerste kwartaal van 2021 was voor scholen weer erg druk vanwege de coronamaatregelen. Scholen hebben te maken met klassen die in quarantaine zitten omdat er een coronageval bekend wordt.

Onderwijsachterstanden

Om kinderen een goede start te geven op het basisonderwijs ontvangt de gemeente van het rijk middelen voor Voorschoolse Educatie (VVE). We zetten deze middelen in om meer kinderen en ouders te bereiken (op peuter- en kinderopvang). Dit draagt bij aan het voorkomen van taalachterstanden. In 2020 heeft de gemeente samen met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties resultaatafspraken opgesteld op het gebied van VVE. Er wordt onder andere ingezet op een doorlopende leerlijn, ouderbetrokkenheid en het vergroten van het bereik onder de doelgroep peuters. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van de monitor die de GGD-Fryslân heeft geïmplementeerd. In januari 2021 is het convenant-VVE ondertekend. De komende jaren gaan we de resultaatafspraken verder uitwerken en uitvoeren.

Leerlingenvervoer

Vanwege de lockdown (sluiting scholen) vanaf 17 december 2020 tot 8 februari 2021 zijn er voor het leerlingenvervoer minder ritten gereden. Taxi Witteveen heeft inmiddels formeel gevraagd of voor januari tot 8 februari opnieuw gebruik mocht worden gemaakt van de coulanceregeling van 2020. Dit wordt nog aan het college worden voorgelegd.

Programma 5 Sociaal domein

Hoofddoelstelling (missie):

Alle inwoners van De Fryske Marren doen mee en kunnen zich maximaal ontplooiën.

5.1 Samenleving en sociaal wijkteam

Doelstelling:

Een sterke, dragende samenleving met goede en toegankelijke basisvoorzieningen, waarin iedereen (naar vermogen) meedoet: de inclusieve samenleving. Daartoe richten we ons op het bevorderen van zelfredzaamheid, participatie en mantelzorg en het versterken van inwonersinitiatieven, verenigingen en vrijwilligersorganisaties.

In dit kader luidt de opdracht aan welzijnsaanbieder De Kear:

- stimuleer, versterk en verbindt inwoners (initiatieven), verenigingen, (vrijwilligers)organisaties die zich inzetten voor kwetsbare inwoners: die beperkingen ervaren in de mate waarin ze kunnen deelnemen aan de samenleving, die onvoldoende betekenisvolle contacten hebben, die geen werk hebben en/of die belemmeringen ervaren door het geven van zorg aan een hulpbehoevende naaste;
- zorg voor een beweging van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat' d.w.z. verklein jaarlijks de rechtstreekse inzet van medewerkers, middelen en activiteiten op kwetsbare inwoners (zorgen voor) en vergroot jaarlijks de inzet van medewerkers, middelen en activiteiten op inwoners (initiatieven), verenigingen en (vrijwilligers)organisaties die zich richten op kwetsbare inwoners.

Welzijnswerk

De vier doelen waar De Kear aan werkt zijn afgeleid uit het Wmo-beleidsplan: het bevorderen van zelfredzaamheid, participatie en mantelzorgondersteuning en het versterken van inwonersinitiatieven, verenigingen en vrijwilligersorganisaties. Of en in hoeverre De Kear daarin slaagt, lezen we af aan de jaarlijkse Burgerpeiling zorg en welzijn van de VNG. In mei verwachten we de eerste jaarstukken van De Kear. Dit is het eerste formele moment waarop wij de resultaten beoordelen aan de hand van de gestelde doelen.

Van De Kear wordt verwacht dat zij een bijdrage levert aan de transformatie van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. In dat verband noemen we twee activiteiten in het bijzonder: *Doen wat nodig is*; dit is een pilot gericht op het voorkomen van de inzet duurdere specialistische hulp door het gebruik voorliggende voorzieningen in de eigen omgeving van de inwoner. De evaluatie van de pilot heeft plaatsgevonden en de uitkomsten daarvan worden gedeeld. Een tweede pilot is: *Welzijn op recept*; deze is uitgevoerd in Lemmer in een samenwerking tussen huisartsen en de Kear. Bij deze pilot gaat het om het verbinden van zorg en welzijn rondom de hulpvraag van de inwoner.

De coronamaatregelen hebben een beperkende invloed op de werkzaamheden van De Kear, maar ook 'op afstand' doen de medewerkers van De Kear wat nodig en mogelijk is in het licht van opdracht. Er is extra aandacht geweest voor de meer kwetsbare doelgroepen jongeren, mantelzorgers en ouderen. Onder andere in de voorjaarsvakantie werden, corona-proof, sportactiviteiten voor jongeren georganiseerd.

Inclusiebeleid

Na vaststelling van de beleidsnotitie *Iedereen doet mee: de inclusieve samenleving*, lieten wij een Actieplan Inclusie opstellen. Het is een breed gedragen actieplan, tot stand gekomen na bijna honderd gesprekken met inwoners en organisaties en onder begeleiding van een klankbordgroep bestaande uit vijf betrokken inwoners met verschillende maatschappelijke achtergronden. Het Actieplan Inclusie stelden wij in april vast en op basis daarvan ligt nu voor om – op aanbeveling van de klankbordgroep – een aandachtsfunctionaris inclusie aan te stellen in de periode mei 2021 – mei 2022. Beoogd resultaat:

- Over een jaar hebben de gemeente, inwoners en organisaties concrete stappen gezet op weg naar een inclusieve samenleving: een samenleving waarin iedereen ertoe doet en die mensen insluit in plaats van uitsluit.
- Meer ambtenaren, inwoners en organisaties weten wat inclusie is, zijn zich bewust van het belang daarvan en handelen daarnaar.

Mantelzorg

Momenteel werken we aan het verbeteren van mantelzorgondersteuning. Bij het ontwikkelen van een nieuw beleidsplan zijn inwoners en organisaties uit de gemeente betrokken. Met het opstellen van dit beleid wordt de ondersteuning en waardering voor mantelzorgers steviger gepositioneerd. Ook willen we voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken. We doen onderzoek naar mogelijkheden voor een eventueel (regionaal) respijthuis.

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligers zijn van groot belang voor het functioneren van de samenleving. In onze gemeente zijn veel vrijwilligers actief: zo'n 60% van onze inwoners verricht vrijwilligerswerk. Onze waardering daarvoor is groot. Dat willen we vanaf 2021 laten blijken door jaarlijks vrijwilligersprijzen uit te reiken van € 500 in vier categorieën namelijk sport, cultuur, zorg/welzijn en duurzaamheid. Ook vragen we De Kear om periodiek een vrijwilligersfestival te organiseren en bedanken we alle vrijwilligers jaarlijks voor hun inzet tijdens de internationale dag van het vrijwilligerswerk (7 december) via social media.

Doelstelling:

Het sociaal wijkteam is de herkenbare én laagdrempelige plek voor inwoners die behoefte aan ondersteuning hebben. Hun opdracht is om samen met inwoners een passende oplossing te vinden voor elke vraag. Medewerkers van het sociaal wijkteam signaleren problematiek vroegtijdig. Zij zorgen ervoor dat inwoners zo nodig worden doorverwezen naar de juiste en goede zorg en ondersteuning voor hun situatie.

Geen bijzonderheden.

5.2 Maatwerkvoorzieningen

Doelstelling:

Voldoende en kwalitatief goede maatwerkvoorzieningen voor inwoners die dat nodig hebben.

Wmo

Het aantal voorzieningen en ondersteuning Wmo blijft sinds de coronacrisis redelijk stabiel. De eerdere sterke groei van het aantal aanvragen huishoudelijke hulp door het abonnementstarief groeit tijdens de coronacrisis minder snel. Daarnaast neemt het aantal aanvragen voor hulpmiddelen iets af. We zien in de afgelopen jaren dat er vaker duurdere voorzieningen nodig zijn. Dit komt vooral door de dubbele vergrijzing (meer 65-plussers en 80-plussers) en doordat mensen langer thuis wonen. De verwachting is dat bij een versoepeling van de coronamaatregelen het aantal voorzieningen weer zal stijgen. Mogelijk stellen inwoners een aanvraag op dit moment uit en is de situatie bij een deel van de cliënten als gevolg van de coronacrisis verslechterd.

Het aantal taxiritten bij het collectief vervoer is nog niet terug op het oude niveau. Wij passen de coulanceregeling toe binnen de grenzen van geoorloofde staatssteun. Hierdoor garanderen wij een deel van de omzet van de gecontracteerde vervoerders.

De hulpmiddelen zijn opnieuw aanbesteed. Vanaf 1 april 2021 geldt een nieuwe huurovereenkomst voor hulpmiddelen. Medipoint blijft de leverancier van de hulpmiddelen.

We bereiden ons voor om rond 1 juli 2021 te starten met het inkoopproces voor resultaatgericht werken. Dit is nodig om vanaf 1 januari 2022 meer cliënt- en vraaggericht te kunnen werken. De pilot Schaduwdraaien is afgerond. De uitkomsten van de pilot gebruiken we als input voor analyse-processen rondom bekostiging. Ook levert dit ons de nodige leerpunten en inzicht op die we meenemen in de pilot resultaatgericht werken in de praktijk. Deze pilot is nu in de uitvoeringsfase. De start is door de harde lockdown in december en door een aantal corona-uitbraken bij instellingen uitgesteld.

Pas vanaf januari is de pilot enigszins operationeel. Daarbij worden 2 fasen gehanteerd:

- fase 1: het leren omgaan met het ontwerp en de voorlopige processen;
- fase 2: het leren omgaan met inhoudelijke verandering en transformatiedoelen door meer het voorliggend veld in te schakelen.

In deze pilot zien we al een intensiever contact met de aanbieder ontstaan en het meer focussen op te behalen resultaten. De voorbereiding op het resultaat gericht werken vraagt om een projectmatige aanpak.

Jeugdhulp

In 2021 worden de voorbereidingen getroffen voor een nieuwe aanbesteding jeugdhulp die per 1 januari 2022 moet zijn afgerond. Het gaat hierbij om de Specialistische Jeugdhulp, Wonen (inclusief pleegzorg) en Dyslexie. Ook wordt er provinciaal invulling gegeven aan door de VNG vastgestelde Norm voor Opdrachtgeverschap. Er wordt gewerkt aan een regiovisie op de jeugdzorg, die aan alle gemeenteraden in Fryslân ter vaststelling wordt voorgelegd.

In 2021 wordt duidelijk of en in welke mate het rijk de gemeenten tegemoet zal komen in de stijgende kosten van de jeugdzorg. Het landelijk tekort is in 2020 becijferd op 1.3 tot 1.5 miljard.

Naast de bovengenoemde provinciale ontwikkelingen wordt er in 2021 een nieuw beleidsplan Jeugdzorg opgesteld en ter besluitvorming voorgelegd.

Doelstelling:

Voldoende en kwalitatief goede maatwerkvoorzieningen voor wie dat nodig hebben, kinderen, jongeren én hun ouders.

Binnen het hiervoor al gemelde aanbestedingstraject ligt de nadruk op de beschikbaarheid en kwaliteit van de maatwerkvoorzieningen. Met betrekking tot de beschikbaarheid van de voorzieningen is in 2021 al een eerste stap gezet. Via een applicatie is het binnenkort voor verwijzers en aanbieders inzichtelijk welke voorzieningen beschikbaar zijn, of er mogelijk sprake is van wachtlijsten en de omvang ervan. De applicatie geeft daarmee zicht op mogelijke knelpunten binnen het zorglandschap en geeft de mogelijkheid tot sturing en oplossen van deze knelpunten. Naast de beschikbaarheid speelt kwaliteit een belangrijke rol in het aanbestedingstraject. Aanvullend op de wettelijke kwaliteitsnormen is een Fries kwaliteitskader opgesteld. Het kwaliteitskader heeft twee functies. Het speelt een rol in de aanbesteding. Bij de inschrijving wordt getoetst of de aanbieder voldoet aan het kwaliteitskader. De tweede belangrijke functie is dat het de basis vormt om gezamenlijk met aanbieders te werken aan het steeds verder verbeteren van de kwaliteit van de jeugdhulp.

5.3 Inkomstenregelingen en participatie

Doelstelling:

Inwoners die de mogelijkheid hebben om te werken, kunnen onafhankelijk in het bestaan voorzien.

Financiële hulp en ondersteuning bieden aan inwoners voor wie dit noodzakelijk is.

Nieuwe inwoners kennen de Nederlandse taal en burgeren succesvol in.

Inwoners met problematische schulden of financiële problemen ontvangen schuldhelpverlening of ondersteuning.

Inwoners met een minimuminkomen kunnen meedoen in de maatschappij.

Verstrekken van inkomen (reguliere bijstand en IOAW)

Het bestand (reguliere bijstand en IOAW) bestond op 31 december 2020 uit 709 uitkeringen. In januari t/m maart was een vermeerdering van het aantal bijstandsaanvragen merkbaar. Op dit moment is het aantal uitkeringen weer gelijk aan het niveau van eind december 2020. Reden hiervoor is de uitstroom naar kansrijke sectoren. Vanuit het UWV ontvangen wij maandelijks een overzicht van het aantal inwoners van onze gemeente, dat de maximale uitkeringsduur WW bereikt. Voor de maanden april t/m augustus loopt dit op van 52 naar 162 inwoners. Het UWV schat in dat de doorval vanuit de WW naar de bijstand ongeveer 5% bedraagt. Dat zou kunnen betekenen dat we in september 2021 te maken krijgen met extra uitkeringen. Ook afhankelijk van het aantal te huisvesten statushouders binnen onze gemeente kan het aantal uitkeringen oplopen.

Daarnaast wordt binnen Fryslân Werkt uitvoering gegeven aan de Steun- en herstelpakketten Corona vanuit het Rijk. Er wordt daarbij uitgegaan van 3 pijlers (crisisdienstverlening, scholing en bijzondere doelgroepen). Vanuit deze pijlers zijn door breed samengestelde werkgroepen, zeven projectplannen uitgewerkt.

Begeleiding van inwoners naar duurzaam, betaald werk

In 2021 heeft Pastiel 24 uitkeringsgerechtigden op een betaalde baan kunnen plaatsen. Gezien de coronacrisis is dit een mooi resultaat en conform de afgesproken taakstelling van 23 plaatsingen over deze periode.

Wij ontwikkelen beleid voor nieuwe doelgroepen binnen de Participatiewet. Het gaat om inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Voor deze groep is gespecialiseerde en langdurige begeleiding nodig om mee te kunnen doen op de arbeidsmarkt. Een deel daarvan komt in aanmerking voor Beschut Werk. Het grootste deel valt onder re-integratie met loonkostensubsidie of krijgt dagbesteding vanuit de Wmo. Onder de nieuwe doelgroepen vallen verder leerlingen uit het Praktijkonderwijs, Voortgezet Speciaal Onderwijs en statushouders.

Door deze nieuwe doelgroepen is het nodig om de uitvoering van de vormen van re-integratie te vernieuwen. Dat doen wij met de deelnemende gemeenten aan de GR Fryslân-west. In de 'position-paper Fryslân-west' zijn de eerste kaders daarvoor beschreven. Deze is vastgesteld door de raad in 2019. In 2020 is een Keuzedocument GR Fryslân-West opgesteld. Hierin wordt onder andere de gezamenlijke gemeentelijke visie vastgesteld en de koers van de ontwikkeling van Empatec naar Werkleerbedrijf. Het Keuzedocument is in maart/april 2021 aan de gemeenteraden van de GR Fryslân-West ter besluitvorming voorgelegd. Daarnaast wordt het beleidsplan Participatie en Re-integratie 2021-2025 gelijktijdig met het beleidsplan Wmo 2021-2025 in het 2^e kwartaal aan de raad voorgelegd ter besluitvorming.

Het sociaal activeren van inwoners

In 2021 zijn op dit moment 129 deelnemers bezig met een traject binnen project De WerkJouwer. Daarvan zijn 47 deelnemers statushouder. De instroom vanuit het Sociaal Wijkteam en Pastiel loopt achter op de taakstelling. Dit komt onder andere door corona. We bekijken de mogelijkheden om de instroom weer te bevorderen zowel vanuit de gemeente als Pastiel.

BBZ

Het bijstandsbesluit zelfstandigen (BBZ) wordt uitgevoerd door het BZF (Bureau Zelfstandigen Fryslân). Ook dit jaar is er sprake van een toename van het gebruik van deze regeling waardoor een overschrijding zal ontstaan. Voor een deel gaat het om het verstrekken van leningen die later worden terugbetaald. (Ook vorig jaar en de jaren daarvoor was er al sprake van overschrijding.)

Armoedebestrijding en bijzondere bijstand

Bijzondere bijstand

In het eerste kwartaal hebben 262 huishoudens bijzondere bijstand toegekend gekregen. In totaal ontvangen 103 huishoudens individuele inkomensvoet. 113 huishoudens kregen bijzondere bijstand voor de kosten van hun bewindvoerder. Het aantal aanvragen is lager dan in dezelfde periode vorig jaar. De verklaring hiervoor is het verschil in aanvragen voor een minimabijdrage. De huidige verordening loopt tot 1 augustus 2021. Er is een nieuwe verordening minima in de maak. Aanvragen voor een minimavergoeding voor het nieuwe participatiejaar vanaf 1 augustus 2021, kunnen ingediend worden na de vaststelling door de raad.

Het kindpakket

Het aantal aanvragen in 2020 voor het kindpakket bij stichting leergeld is 1744. Dit zijn in totaal 536 unieke kinderen uit 266 gezinnen. Het eerste kwartaal 2021 is het "rustig" met de aanvragen. Er zijn in 2021 tot nu toe 98 unieke kinderen bereikt.

Schulddienstverlening

Er wordt door veel bedrijven een soepel incasso beleid gevoerd. Ook zijn er de TOZO en TONK om te voorkomen dat het inkomensverlies door de coronamaatregelen leidt tot (problematische) schulden. Hierdoor zijn er minder aanvragen schulddienstverlening en hebben wij minder inkomensbeheer en schuldregelingen voor particulieren en (ex)ondernemers hoeven in te zetten. Het is reëel om te verwachten dat in de tweede helft van dit jaar na de lockdown de aantallen weer toenemen.

Tot op heden hebben 64 inwoners zich gemeld bij schulddienstverlening. In zeven gevallen was er sprake van een problematische schuld. Deze inwoners zijn aangemeld voor een schuldenregeling bij de KBNL (kredietbank Nederland). Er is één aanmelding van een ZZP'er binnengekomen in het eerste kwartaal. Het aantal aanmeldingen blijft dus op een relatief laag niveau. Dit is het geval sinds de uitbraak van de coronacrisis. Dit kan te maken hebben met de steunpakketten en een minder streng incassoregime.

Bureau Nautus is gestart met een onderzoek naar de toekomstige uitvoeringsvariant voor schulddienstverlening die het best past bij het nieuwe beleid dat in december 2020 vastgesteld is. Hierbij worden drie scenario's uitgewerkt. Schulddienstverlening volledig uitbesteden aan externe partijen, alles in eigen beheer uitvoeren of een tussenvariant. De uitkomsten verwachten we op korte termijn te kunnen presenteren.

Nieuwe inwoners

Naar verwachting treedt de nieuwe Wet inburgering 1 januari 2022 in werking. De voorbereidingen op de nieuwe wet zijn op verschillende manieren uitgevoerd:

- Gemeente De Fryske Marren nam deel aan het landelijk pilotprogramma 'brede intake en PIP' (Plan Inburgering en Participatie) dat liep van 1 september 2020 tot 31 maart 2021. Aan de pilot in De Fryske Marren hebben tot 31 maart 2021 36 inburgeraars deelgenomen. Dertien deelnemers aan de pilot zijn zgn. hervestigde vluchtelingen. Dit zijn statushouders die vanuit het programma van de Verenigde Naties zijn uitgenodigd. Het betreft een andere doelgroep die meer begeleiding nodig heeft. (Het zijn de meest kwetsbare vluchtelingen die niet kunnen terugkeren naar hun eigen land en ook niet kunnen blijven in hun opvangland.) Zij komen namelijk zonder enige voorkennis binnen en worden niet bijgepraat door lotgenoten in het azc, zoals dit wel gebeurt met de mensen die in het azc terecht komen.
- Wij geven blijvende aandacht aan statushouders die aan het eind van de inburgering zitten om zich verder te ontwikkelen. Deze aanpak wordt ook ingezet voor de groep inburgeraars die al langer in de gemeente verblijven en niet (meer) actief meedoen in de (lokale) samenleving. We willen daarmee participatie bevorderen.
- In het eerste kwartaal 2021 is een start gemaakt met het project Zelf aan zet, een samenwerking met de gemeenten Harlingen, De Waadhoeke, Súdwest-Fryslân en Heerenveen. In totaal doen 55 statushouders mee aan Zelf aan zet, waaronder tien uit De Fryske Marren. Er is een gecombineerd aanbod van Nederlandse taal met het werken aan persoonlijke doelen. De deelnemers worden ondersteund door vrijwilligers uit hetzelfde land van herkomst.
- Er heeft een tweede oriëntatie op de inkoop van de leerroutes plaatsgevonden in provinciaal verband. Voor de verdere verkenning op de inkoop van leerroutes werken we samen met andere Friese gemeenten. Dit in verband met volumes, kwaliteitseisen en continuïteit.

Door de sluiting van de bibliotheken, ROC's en kinderopvang in verband met de Corona-maatregelen wordt nog steeds vooral digitaal lesgegeven met behulp van onder andere het Digi-Taalhuis. Participatietrajecten staan deels stil. Gedeeltelijk is wel een activiteit buitenshuis gevonden. De effectiviteit van de taallessen en trajecten is door de lockdown nog steeds minder.

Taakstelling huisvesting statushouders

De taakstelling huisvesting statushouders voor 2021 is ten opzichte van vorig jaar voor alle gemeenten Nederland verdubbeld. Dit in verband met het wegwerken van achterstanden bij de IND. De Fryske Marren heeft een taakstelling voor de eerste helft van 2021 van 40. Door de opgebouwde voorsprong in voorgaande jaren moeten er in de eerste helft van 2021 18 statushouders gehuisvest worden. Tot op heden zijn 15 statushouders gehuisvest. Dit betekent dat tot 1 juli aanstaande nog drie statushouders gehuisvest moeten worden.

Hulpvragen toeslagaffaire

Door de kwestie rondom de kinderopvangtoeslag zijn inwoners in de problemen geraakt. Die kunnen bijvoorbeeld ontstaan rondom huisvesting, psychisch welbevinden, schulden, inkomen, zorg en de opvoeding van kinderen. De Belastingdienst/Toeslagen biedt financiële compensatie maar voor wie in de problemen is geraakt is dat niet altijd voldoende. Gemeenten kunnen ondersteuning bieden en op gemeentelijke hulp wijzen wanneer gedupeerde ouders in de problemen zijn gekomen door het handelen van de Belastingdienst. Op basis van een zorgvuldige gegevensuitwisseling is deze groep bekend bij het KCC-zorg. In elk sociaal wijkteam is een contactpersoon aangewezen voor deze hersteloperatie. Het staat de ouder(s) vrij om het hulpaanbod af te wijzen. Tot en met 22 april 2021 heeft het college de gegevens ontvangen van 44 ouders, die zich bij de Belastingdienst/Toeslagen hebben gemeld als gedupeerden van de toeslagaffaire.

5.4 Conflictzorg

Doelstelling:

Zorgen voor voldoende aanbod van voorzieningen voor Jeugdbescherming en Jeugdreclassering, waarmee specialistische ondersteuning kan worden gegeven aan kwetsbare kinderen en jongeren.
Voorkomen van Huiselijk geweld en kindermishandeling.

In 2021 wordt invulling gegeven aan het lokale deel van het actieplan huiselijk geweld en kindermishandeling. Het plan is aanvullend op het Fries actieplan. In dit plan wordt aangegeven wat we als gemeente (o.a. via het SWT) de komende periode in samenwerking met de verschillende lokale partijen voor en met onze inwoners gaan doen met betrekking tot dit onderwerp.

5.5 Gezondheidszorg

Doelstelling:

Alle inwoners van de Fryske Marren hebben gelijke kansen op een goede gezondheid.

In 2020 is nieuw gezondheidsbeleid beschreven en vastgesteld. Het doel van het nieuwe beleid is om gezondheidsachterstanden terug te dringen. Het gezondheidsbeleid richt zich op vraagstukken waarop de grootste ziektelast wordt verwacht en onderwerpen waarmee de grootste gezondheidswinst voor kwetsbare groepen kan worden gerealiseerd. Er zijn vijf ambities beschreven op basis waarvan hieraan gewerkt wordt.

Begin 2021 is het gezondheidsbeleid doorvertaald naar een uitvoeringsplan 2021 – 2022. Dit uitvoeringsplan is in maart door het college vastgesteld en ter informatie aan de raad aangeboden. De verschillende leefgebieden van inwoners zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. We werken dan ook aan de verschillende ambities door middel van een integrale aanpak. Dit betekent dat de ambities niet los van elkaar staan en er samenwerking nodig is tussen de verschillende beleidsvelden en partners die betrokken zijn bij de uitvoering van de maatschappelijke opdrachten in het sociaal domein. De invulling van de uitvoering is dynamisch. De prioriteiten sluiten aan op de knelpunten en wensen van betrokken organisaties, professionals, vrijwilligers en inwoners. Het plan kan de komende jaren aangevuld worden met nieuwe programma's, projecten en werkwijzen. In deze doorontwikkeling spelen de uitvoerders en inwoners een cruciale rol.

In 2021 zal een aantal nieuwe projecten starten, zoals onder andere 'de gezonde wijkaanpak'. Een integrale aanpak van gezondheidsachterstanden bij de meest kwetsbare inwoners in gemeente De Fryske Marren. Daarnaast zal een aantal projecten doorlopen, waaronder bijvoorbeeld 'Rookvrije Generatie' en 'Kansrijke Start'.

5.6 Sociaal domein algemeen

Beheersmatige activiteiten:

Sociaal domein Fryslân (SDF)

De Centrumregeling Sociaal Domein Fryslân is geëvalueerd. Geadviseerd is om de regeling voort te zetten met aanpassing van de scope en vorm. In 2021 wordt er op basis van een evaluatie een nieuwe Centrumregeling opgesteld. De ingangsdatum is 1 januari 2022.

5.9 Algemeen

Programma 5	Bedrag incidenteel
5.1 Samenleving en sociaal wijkteam	
660100 Subsidie inwoners	€ 147.000 V
660120 Vrijwilligers en mantelzorg	€ 22.000 V
5.2 Maatwerkvoorzieningen	
660290/660310/660340 WMO	€ 44.000 N
5.3 Inkomstenregelingen en participatie	
660300 Schuldhulpverlening	€ 50.000 V
5.4 Conflictzorg	
5.5 Gezondheidszorg	
5.6 Sociaal domein algemeen	
660140 Innovatief WMO-beleid	€ 90.000 V
660150 Adviesraad	€ 5.000 V
Totaal	€ 270.000 V

5.1 Samenleving en sociaal wijkteam

660100 Subsidie inwoners

De regeling inwonersinitiatieven blijft deels onbenut ondanks de inspanningen om dit te veranderen. De Kear ondersteunt inwoners om initiatieven te nemen. Naar verwachting neemt het aantal initiatieven en aanvragen wel toe dit jaar. Toch verwachten wij ook dit jaar – net als vorig jaar – een voordeel van circa € 147.000 op dit budget. Hierop komen wij op terug in de perspectiefnota 2022-2025.

660120 Vrijwilligers en mantelzorg

Het budget vrijwilligers en mantelzorg bleef tot nu toe onderbenut. Dekking van de kosten van een vrijwilligersfestival op 7 december 2021 (€ 20.000) valt binnen het bestaande budget voor vrijwilligers en mantelzorg. Wij gaan uit van een structureel voordeel van € 22.000. Hierop komen wij op terug in de perspectiefnota 2022-2025.

5.2 Maatwerkvoorzieningen

660290/660310/660340 WMO

Het verwachte nadeel wordt, net als vorig jaar, door verschillende ontwikkelingen veroorzaakt. Dit zijn: de aanzuigende werking van het abonnementstarief, demografische ontwikkelingen, het langer zelfstandig thuis wonen, het meer ambulant werken vanuit de GGZ en doorstroom vanuit Beschermd Wonen. Deze ontwikkelings-trends zetten zich ook in 2021 voort, met een kanttekening in verband met de effecten van de coronacrisis. Na de verwerking van kredietoverschrijding van € 276.000, gemeld in de najaarsrapportage 2020, wordt er voor 2021 nog een extra nadeel verwacht van € 44.000.

Inwoners maken tijdens de coronacrisis minder vaak gebruik van het collectief vervoer. De gemeente garandeert de vervoerders een deel van de omzet binnen de grenzen van geoorloofde staatssteun. De uitgaven voor vervoer zal naar verwachting 25% minder zijn dan begroot.

De huurprijzen voor de hulpmiddelen stijgen met 20%. Door de aanbesteding is deze weer marktconform.

De tarieven voor de Wmo ondersteuning, waaronder de huishoudelijke hulp en begeleiding worden dit jaar nog geïndexeerd. In 2022 zullen we uitgaan van reële tarieven op basis van de AMvB reële kostprijs. Deze tarieven vormen dan de basis voor het bepalen van budgetten per cliënt.

5.3 Inkomensregelingen en participatie

660300 Schuldhulpverlening

Er zijn minder aanvragen schulddienstverlening. Door veel bedrijven wordt een soepel incasso beleid gevoerd. Ook zijn er de TOZO en TONK om te voorkomen dat het inkomensverlies door de coronamaatregelen leidt tot (problematische) schulden. Het is reëel om te verwachten dat in de tweede helft van dit jaar na de lockdown de aantallen weer toenemen.

5.6 Sociaal domein algemeen

660140 Innovatief WMO-beleid

In 2021 zetten we het beschikbare budget in voor het invoeringstraject resultaatgerichte inkoop WMO-ondersteuning.

660150 Adviesraad

Vergelijkbaar met vorig jaar zal de adviesraad Sociaal Domein waarschijnlijk minder kosten maken dan verwacht omdat er sprake zal zijn van minder trainingsmogelijkheden en derhalve minder reiskosten. Door gebruik van digitale communicatie kan de advisering doorlopen.

3. Programma-overstijgende informatie

3.1 Algemene dekkingsmiddelen

Rentebudget

Volgens de laatste liquiditeitenplanning verwachten we dat we dit jaar geen nieuwe langlopende geldlening hoeven af te sluiten. We verwachten daardoor een voordeel op het rentebudget van € 50.000.

Deelnemingen

De BNG heeft in 2020 een nettowinst gerealiseerd van € 221 miljoen. De BNG stelt voor om, conform haar dividendbeleid, 50% van de winst beschikbaar voor aandeelhouders te stellen als dividend voor haar aandeelhouders. Voor DFM betekent dit een bedrag van € 196.000. Geraamd is een dividend van € 277.000. Dit komt neer op een nadeel van € 81.000.

Algemene uitkering gemeentefonds

In de decembercirculaire 2020 en de maartcirculaire 2021 heeft het Rijk de gemeenten geïnformeerd over een 3^e en een 4^e compensatiepakket corona. Andere onderwerpen worden niet behandeld. Alle mutaties hebben een eenmalig karakter, dus geen structurele doorwerking. In de jaarrekening 2020 gaan we in op de mutaties in 2020, in de nu voorliggende voorjaarsrapportage op de mutaties in 2021 en in de perspectiefnota 2022-2025 op de mutaties vanaf 2022 en volgende jaren. Niet alle toegezegde compensatieregelingen door het Rijk zijn verwerkt in de verschenen circulaire. De extra compensatie voor inkomstenderving ad € 150 miljoen wordt doorgeschoven naar de meicirculaire.

Nr.	Regelingen	2021
1.	Aanvullend pakket re-integratie bijstandsgerechtigden	€ 159.000
2.	Impuls re-integratie	€ 85.000
3.	Gemeentelijk schuldenbeleid	€ 65.000
4.	Cultuurmiddelen	€ 214.000
5.	Tweede kamer verkiezingen	€ 72.000
6.	Bijzondere bijstand	€ 22.000
7.	Extra begeleiding kwetsbare groepen	€ 110.000
8.	Bestrijden eenzaamheid ouderen	€ 130.000
9.	Afvalverwerking	€ 85.000
10.	Perspectief jeugd	€ 42.000
11.	Jongerenwerk jeugd	€ 30.000
12.	Mentale ondersteuning jeugd	€ 26.000
13.	Activiteiten en ontmoetingen jeugd	€ 17.000
14.	Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK)	€ 138.000
Totaal		<u>€ 1.195.000</u>

Herijking gemeentefonds

Het nieuwe verdeelstelsel wordt aan het nieuwe kabinet overgelaten. De invoerdatum is een jaar opgeschoven naar 1-1-2023. Als reden noemt de minister BZK de huidige financiële positie van de gemeenten, waaronder de tekorten bij de jeugdzorg. Daarover moet eerst duidelijkheid komen, en die komt pas bij de kabinetsformatie. Dan wordt er besloten of er structureel geld bijkomt voor de gemeenten. Daarmee legt de minister – conform de wens van de VNG - expliciet een koppeling tussen extra geld voor de gemeenten (de koek moet groter!) en de herverdeling van het gemeentefonds.

Belastingen

Voor de precariobelasting is een regeling van het college – vastgesteld in maart 2020 – als gevolg van de Covid19-situatie is overeenkomstig van toepassing. Zolang de horeca op last van de regering is gesloten, kan er geen precariobelasting worden opgelegd aan ondernemers die anders gemeentegrond in gebruik zouden hebben voor het stallen van terrassen. De onroerendzaakbelasting (OZB) aanslagen worden in april 2021 verstuurd. De aanslagbiljetten toeristenbelasting belastingjaar 2020 worden in april 2021 verstuurd en de aanslagbiljetten forensenbelasting worden in april en juni 2021 verstuurd.

Kwijtscheldingen

Het is de verwachting dat het aantal aanvragen voor kwijtschelding (zowel automatische als reguliere) vergelijkbaar is met het aantal van voorgaande jaren. In 2020 en 2019 waren deze aantallen respectievelijk 1.474 en 1.455. Net als in 2020 is wordt het effect van de corona-maatregelen zeer laag ingeschat. De kosten van deze kwijtscheldingen zijn de afgelopen jaren uitgekomen boven het begrote bedrag van € 273.000. Ook dit jaar is het de verwachting dat de kosten uit komen op een bedrag van € 320.000 en daarmee € 47.000 boven het budget liggen.

Programma 9	Bedrag incidenteel
Rentebudget	€ 50.000 V
Deelnemingen	€ 81.000 N
Algemene uitkering gemeentefonds	€ 1.195.000 V
Kwijtscheldingen	€ 47.000 N
Totaal	€ 1.117.000 V

3.2 Risicomanagement

Eind 2019 is de nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2019-2022 en de daarin geformuleerde uitgangspunten en beslispunten door de raad vastgesteld. In navolging van de vastgestelde nota zijn we begin van dit jaar gestart met het nieuwe proces. Wij zijn gestart met het verzamelen van risico-onderwerpen op de volgende gebieden: externe, strategische, operationele, compliance, schade, incidenten, etc. Een aantal risico's kan betrekking hebben op één onderwerp, een zogenaamd risico-onderwerp. De huidige risico-onderwerpen kunnen hier ook goed in worden meegenomen. In de perspectiefnota 2022-2025 presenteren we de nieuwe TOP 20 risico onderwerpen en deze gaan we in de programmabegroting 2022-2025 verder uitwerken. Het is niet zinvol om in de voorjaarsrapportage nog te rapporteren over de bestaande risico onderwerpen omdat we starten met proces risicomanagement nieuwe stijl.

3.3 Reserves en voorzieningen

In afwijking van voorgaande jaren presenteren we nu in de voorjaarsrapportage een overzicht van de reserves en voorzieningen voor het lopende boekjaar (onder voorbehoud conform besluitvorming Coronareserve 30 juni 2021 en Algemene reserves en Onderhanden werk 7 juli 2021). Het vertrekpunt voor de beginstanden reserves en voorzieningen in deze voorjaarsrapportage is de jaarrekening 2020. De perspectiefnota 2022-2025 is gebaseerd op alle mutaties vanaf 2022 en ook het verloopoverzicht van de reserves en voorzieningen is op deze wijze ingericht.

De reservemutaties bevatten de besluitvorming over de perspectiefnota 2021 zoals vastgesteld op 7 december 2020. Ook de resultaatbestemming van de jaarrekening 2020 is hierin verwerkt. Jaarlijks worden de kredieten onderhanden werk beoordeelt of we deze moeten handhaven. Uit de inventarisatie is gebleken dat we € 635.000 (Bijlage 3) kunnen laten vrijvallen ten gunste van de algemene reserve. Ook de nieuwe claims die de reserve coronakosten vormen zijn geïnventariseerd (zie paragraaf 3.4). Hieruit blijkt dat er dotatie nodig is aan deze reserve van € 2.265.000 ten laste van de vrije algemene reserve. Het uitgebreide overzicht onderhanden werk met alle onderliggende claims gerubriceerd in de jaren 2021 t/m 2025 presenteren we in de perspectiefnota 2022. Op deze wijze is verband goed zichtbaar.

Totaaloverzicht	Saldo 1-1-'21	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 1-1-'22
Algemene reserves:				
Algemene reserve	1.018.000	10.137.000	-6.906.000	4.249.000
Weerstandsvermogen	8.300.000	0	0	8.300.000
	9.318.000	10.137.000	-6.906.000	12.549.000
Bestemmingsreserves:				
Extra kosten corona virus	2.086.000	2.265.000	-4.351.000	0
Kapitaallasten	9.245.000	0	-321.000	8.924.000
Onderhanden werk	9.894.000	3.793.000	-13.418.000	269.000
	21.225.000	6.058.000	-18.090.000	9.193.000
Voorzieningen:				
Personeel	183.000	131.000	-137.000	177.000
Pensioenen wethouders	6.087.000	238.000	-424.000	5.901.000
Afwikkeling grondexploitaties	962.000	0	0	962.000
Baggeren	560.000	175.000	-446.000	289.000
Vastgoed	420.000	239.000	-629.000	30.000
Kunstwerken	435.000	238.000	-288.000	385.000
Derdengelden	6.000	0	-2.000	4.000
Egalisatie riolering	3.689.000	0	-379.000	3.310.000
	12.342.000	1.021.000	-2.305.000	11.058.000
Totaal generaal	42.885.000	17.216.000	-27.301.000	32.800.000

3.4 Coronarapportage 2021

In de Crisisnota 2020 is de reserve Corona-kosten vastgesteld door de Raad. Zoals genoemd in raadsmemo van 1 maart 2021 wordt er per onderdeel van de reserve Corona-kosten een nieuwe inschatting gemaakt voor de verwachte kosten of gederfde inkomsten voor 2021. Hierbij presenteren we de begroting voor de corona-reserve ten hoogte van € 3.251.000.

Overzicht Reserve Corona-kosten		Begroting 2021
Programma 1 Bestuur en Organisatie		
1.	Communicatiemiddelen	€ 10.000
2.	Openbare orde en veiligheid	€ 0
3.	APV, bijzondere wetten en verkiezingen	€ 165.000
4.	Extra kosten ICT	€ 0
5.	Verbonden partijen (GGD)	€ 0
6.	Onvoorzien	€ 200.000
Totaal programma 1		€ 375.000
Programma 2 Ruimte		
7.	Duurzaamheid	€ 0
8.	Omgevingsvergunningen	€ 0
9.	Openbare ruimte	€ 105.500
10.	Grondbedrijf	€ 0
Totaal programma 2		€ 105.500
Programma 3 Economie		
11.	Toeristenbelasting	€ 0
12.	Havengelden	€ 0
13.	Brug- en sluisgelden	€ 0
14.	Ligoevers	€ 0
15.	Precario	€ 40.000
16.	Huren/pachten gemeentelijke objecten	€ 150.000
17.	Weekmarkten en jaarmarkt	€ 0
18.	Kermissen	€ 37.500
19.	Leges Evenementen	€ 15.000
20.	Lening De Hege Gerzen	€ 5.000
21.	Camping Lemmer	€ 20.000
22.	Voorziening Businesspark	€ 0
Totaal programma 3		€ 267.500
Programma 4 Leefbaarheid en Onderwijs		
23.	Kunstzinnige vorming	€ 170.865
24.	Culturele activiteiten	€ 100.000
25.	Musea	€ 267.865
26.	Media	€ 9.000
27.	Kernenbudget (onderuitputting)	€ 25.000
28.	Sport	€ 120.000
29.	Zwembad	€ 1.100.000
	Coronasubsidie Maatschappelijke instellingen	€ 500.000
	Overig programma 4	€ 0
Totaal programma 4		€ 2.292.730
Programma 5 Sociaal Domein		
30.	Onderuitputting Wmo maatwerk	€ 0
31.	Extra Uitvoeringskosten Inkomensregelingen	€ 70.000
32.	Armoedebestrijding en bijzondere bijstand	€ 50.000
33.	Re-integratie (Pastiel + vervoersplassen)	€ 90.000
34.	Sociale werkvoorziening WSW	€ 0
	Overig programma 5	€ 0
Totaal programma 5		€ 210.000
TOTAAL		€ 3.250.730

Toelichtingen begroting reserve Corona-kosten

Programma 1 Bestuur en organisatie

1. Communicatie

De coronacrisis vraagt nog steeds behoorlijk wat tijd en aandacht, voor communicatieactiviteiten verwachten we in 2021 ook weer extra kosten te maken, rond € 10.000.

2. Openbare orde en veiligheid

Nu de Veiligheidsregio's terugtrekken en er meer verantwoordelijkheden op lokaal niveau worden neergelegd is voor deze extra ontstane taken, eind 2020, voorgesteld en mee ingestemd om voor tenminste een half jaar (januari tot juli) capaciteit in te huren. Met name op het gebied van openbare orde/veiligheid. Deze kosten worden door alle Friese gemeenten gedragen. De hieruit voortkomende inhuurkosten voor onze gemeente (€ 40.000) brengen we in 2021 ten laste van onvoorzien.

3. APV en bijzondere wetten

De coronacrisis zorgt op dit moment voor een (tijdelijke) verschuiving van werkzaamheden. Evenementen, festivals en markten gaan niet door. Daar staat tegenover dat wij (doorlopend) veel vragen krijgen over nieuwe initiatieven, over wat ondanks de coronabeperkingen de mogelijkheden zijn en de toekomstige situatie. Reeds geplande evenementen waarvoor al een vergunning was verleend gaan niet door met een teruggave van betaalde leges tot gevolg. De overige evenementen is gevraagd of ze (indien mogelijk) op willen schorten naar de 2^e helft van het jaar, dit met de hoop/verwachting dat de maatregelen op dat moment minder zijn. Dit is in programma 3 verwerkt (leges evenementen vergunningen, precario). De overige APV vergunningen zoals leges kinderopvang en Drank en horecavergunningen hebben geen hinder van de coronamaatregelen. In totaal verwachten wij APV overige vergunningen nog € 15.000 tekort.

Tijdelijke ondersteuning toezicht en Handhaving - Inhuur Boa's extra taken i.v.m. corona

Er is een aanvraag gedaan in het kader van een SPUK regeling bij het ministerie van Justitie en Veiligheid. Daarvoor mogen we ondersteuning van de BOA taken inhuren. Naar verwachting zijn de kosten € 150.000. De uitkering wordt eerst in 2021 in de vorm van een 100% voorschot gedaan. In 2022 vindt dan een verrekening plaats.

4. Extra kosten ICT

Wij verwachten in 2021 geen kosten of gederfde inkomsten als gevolg van corona.

5. Verbonden partijen (GGD)

Ook in 2021 krijgt de GGD de financiële compensatie rechtstreeks van het rijk uitgekeerd. We nemen daarom reservering op in de corona-reserve.

6. Onvoorzien

Op basis van de ervaringscijfers van vorig jaar ramen we voor onderstaande onderwerpen de volgende bedragen:

- € 40.000 inhuurkosten op het gebied van openbare orde/veiligheid én communicatie (zie punt 2. Openbare orde en veiligheid)
- € 100.000 storting in de voorziening voor dubieuze debiteuren in verband met openstaande vorderingen die wegens Corona niet betaald worden.
- € 15.000 voor het opschorten van de havengelden van de bruine vloot.
- € 45.000 aan gederfde inkomsten wegens het opschorten van invorderingen.

Programma 2 Ruimte

7. Duurzaamheid

De verwachting is dat bepaalde trajecten een mogelijk langere doorlooptijd hebben, maar geen extra kosten met zich meebrengen.

8. Omgevingsvergunning

De cijfers van het eerste kwartaal geven een positief beeld op het behalen van het begrote bedrag. Er is dus geen aanleiding om een reservering te maken voor dit onderwerp.

9. Openbare ruimte

Bij de teams Wijkbeheer en Wijkoverschrijdend worden extra kosten gemaakt voor inhuur personeel, brandstof en huur keten en wc's. Totaal € 100.000. Door hogere schoonmaakfrequentie, i.v.m. hygiënebepalingen, van het douchegebouw van de haven in Lemmer worden de extra kosten begroot op € 5.500. (Let op: de extra kosten voor Camping Lemmer zijn opgenomen bij nummer 21.

10. Grondbedrijf

Gezien de verkoopresultaten in de eerste 3 maanden en de nog te verwachten verkopen in de rest van het jaar, verwachten wij over 2021 geen negatieve corona-effecten.

Programma 3 Economie

11. Toeristenbelasting

Wij verwachten in 2021 geen kosten of gederfde inkomsten als gevolg van corona.

12. Havengelden

Wij verwachten in 2021 geen kosten of gederfde inkomsten als gevolg van corona.

13. Brug- en sluisgelden

Wij verwachten in 2021 geen kosten of gederfde inkomsten als gevolg van corona.

14. Ligoevers

Wij verwachten in 2021 geen kosten of gederfde inkomsten als gevolg van corona.

15. Precario

Een regeling van het college – vastgesteld in maart 2020 – als gevolg van de Covid19-situatie is overeenkomstig van toepassing. Zolang de horeca op last van de regering is gesloten, kan er geen precariobelasting worden opgelegd aan ondernemers die anders gemeentegrond in gebruik zouden hebben voor het stallen van terrassen. De verwachting is dat de opbrengst ongeveer € 40.000 lager uitvalt dan geraamd.

16. Huur/pachten gemeentelijke objecten

Wij hebben de inning van de huren en pachten opgeschort. Wij beraden ons nog op een besluit over het al dan niet (deels) kwijtschelden van bepaalde huren. Er liggen inmiddels een paar verzoeken om kwijtschelding. Ook zijn er huren waarvan de hoogte bepaald wordt door een percentage van de omzet van de huurder. De afrekening daarvan vindt pas plaats in 2021. Wij hebben daarvoor nog onvoldoende zicht op in welke mate de huren ook daadwerkelijk betaald/geïnd gaan worden. Vooralsnog handhaven wij daarom de reservering van € 150.000. De huurverplichtingen van het sportbedrijf vallen hier niet onder. De verantwoording daarvan valt onder programma 4.

17. Weekmarkten en jaarmarkt

De weekmarkten gaan nog steeds door. Wij zien op dat vlak geen daling van de inkomsten. Er is op dit moment geen zicht op of de jaarmarkt (Jouster Merke) dit jaar al dan niet door kan gaan. Als de jaarmarkt niet door kan gaan, midden wij de hiervoor geraamde inkomsten, maar daar staat tegenover dat wij ook geen kosten hoeven te maken voor de organisatie ervan. Wij achten het niet nodig om voor de weekmarkten en jaarmarkt een reservering op te nemen.

18. Kermissen

Het is onzeker of de kermissen in Lemmer en Joure dit jaar, al dan niet in aangepaste vorm, door kunnen gaan. Als beide kermissen geen doorgang kunnen vinden, dan missen wij ca. € 37.500 aan inkomsten. Wij achten het raadzaam om hiervoor een reservering op te nemen.

19. Leges evenementen

In 2020 heeft nagenoeg geen van de vergunningplichtige evenementen doorgang gevonden. In 2021 lijken we op dezelfde voet door te gaan. Op dit moment gelden strengere regels dan ooit. De prognose is dat er dit jaar (zoals het nu lijkt in ieder geval de eerste helft) weinig tot vrijwel geen evenementen zullen plaatsvinden. We missen daardoor waarschijnlijk € 15.000 aan geraamde opbrengsten. Mogelijk treedt er in de 2^e helft van het jaar enig herstel op.

20. Lening de Hege Gerzen

Vanwege alle maatregelen heeft de exploitant een verzoek om kwijtschelding van de pacht ingediend. Wij moeten hier nog een besluit over nemen. Of dit ook van invloed is op de renteverplichting is op dit moment nog niet bekend. Wij nemen daarom een reservering op van € 5.000.

21. Camping Lemmer

We verwachten extra kosten i.v.m. hygiënebepalingen à €20.000, o.a. schoonmaak (bij de start van het seizoen), als gevolg van corona.

22. Voorziening Businesspark

Wij achten het niet nodig om voor het Businesspark op dit moment een reservering op te nemen. Op grond van de vastgestelde jaarrekening en huidige exploitatieprognose is het niet nodig om een voorziening te treffen. De huidige exploitatieprognose laat een batig saldo zien.

Programma 4 Leefbaarheid en Onderwijs

23. Kunstzinnige vorming

De middelen voor 2020 zijn overgeheveld naar 2021. De verwachte kosten zullen hoger uitvallen dan in 2020 omdat het kunstencentrum al sinds december 2020 gesloten is en nu al langer dicht is dan in heel 2020. Cijfermatig is er nog geen indicatie te geven van de verwachte kosten in 2021 en de verwachte gedeelde inkomsten in 2021. Ook de organisatie zelf heeft deze gegevens nog niet voorhanden.

24. Culturele activiteiten

De middelen voor 2020 zijn overgeheveld naar 2021. De verwachte kosten zullen hoger uitvallen dan in 2020, omdat de maatregelen naar verwachting halverwege 2021 worden versoepeld zullen de culturele activiteiten weer worden opgestart.

25. Musea

De middelen voor 2020 zijn overgeheveld naar 2021. De verwachte kosten zijn op dit moment niet in te schatten, maar hoger dan in 2020, omdat de musea nu al langer dicht zijn dan in heel 2020. Cijfermatig is er nog geen indicatie te geven van de verwachte kosten in 2021 en de verwachte gedeelde inkomsten in 2021. Ook de organisatie zelf heeft deze gegevens nog niet voorhanden.

26. Media

De middelen voor 2020 zijn overgeheveld naar 2021. In 2020 zijn hiervoor geen uitgaven gedaan. Er is nog geen duidelijke indicatie hoe dit in 2021 zal verlopen.

27. Dorpen

In 2021 wordt een inhaalslag aan initiatieven verwacht, waaronder een aantal grote initiatieven en zal het budget naar verwachting volledig uitgeven worden.

28. Sport

De financiële gevolgen door leegstand en huurderving bij sportaccommodaties zijn door ruimtelijk beheer opgenomen in Programma 2.

Voor de binnensport en buitensport verwachten wij minder huurinkomsten. Wij ramen de kosten daarvan net als vorig jaar op € 120.000.

29. Zwembad

Op het leeszwenmen na is het zwembad nog steeds gesloten. Dat betekent dat er nog steeds sprake is van inkomstenderving waardoor de exploitatie onder druk staat. Op verzoek van het Sportbedrijf is de gehele exploitatiebijdrage 2021 inmiddels overgemaakt ter voorkoming van liquiditeitsproblemen. Verder is uitstel van betaling van de huursom verleend. Daar waar mogelijk anticiperen het Sportbedrijf en wij ook in 2021 op landelijke ondersteuning en/of regelingen. Een volledig beeld geven van de financiële effecten is niet mogelijk omdat onbekend is hoelang corona-maatregelen nog van toepassing blijven.

Voor een indicatieve prognose kan worden uitgegaan van de gegevens uit 2020. Toen was er als gevolg van de sluiting een wekelijkse schadepost van € 50.000. In die lijn doorredenerend is er door de huidige maatregelen en de aanname dat die nog voortduren tot eind mei sprake van een tekort van 1,1 miljoen euro, (22 weken x € 50.000).

Deze prognose wordt bevestigd door de directeur bestuurder.

Coronasubsidie maatschappelijke instellingen

Veel verenigingen hebben te maken met inkomstenderving door bijvoorbeeld het wegvallen van kantine-inkomsten en of vermindering sponsorgelden. Zij krijgen daardoor hun exploitatie niet rond.

Er is een Coronafonds in het leven geroepen voor organisaties, verenigingen en stichtingen (voor sport, welzijn of cultuur) die door de coronacrisis in hun voortbestaan worden bedreigd of hun dienstverlening moeten aanpassen en hiervoor geen andere steun krijgen. Via de *reserve coronakosten* is € 500.000 beschikbaar. Het doel is de schade door de coronapandemie voor onze gemeenschap beperken en de nadelige gevolgen herstellen. Aanvragen en afhandeling lopen via het Subsidiebureau. De subsidie wordt uitsluitend verstrekt aan maatschappelijke organisaties zonder winstoogmerk.

Overig programma 4

Vergoeding ouders noodopvang en niet-gebruikte kinderopvang

In 2020 zijn kosten gemaakt voor de vergoeding aan ouders voor kinderopvang. Ouders die gebruik maakten van een gemeentelijke subsidie-plaats ontvingen deze tegemoetkoming via de aanbieder, die deze kosten declareerde bij de gemeente. De gemeente kreeg deze kosten vergoed van het rijk. De situatie voor 2021 is nog onbekend.

Programma 5 Sociaal Domein

30. Realisatie WMO maatwerk

Aanbieders kunnen niet in alle gevallen de nodige zorg leveren. Men heeft te maken met het naleven van de RIVM-richtlijnen, personeel valt uit en niet alle cliënten willen nu zorg ontvangen. Er wordt ook nog minder gebruik gemaakt van het collectief vervoer. Mogelijke coulanceregelingen worden opnieuw in overweging genomen. Hierbij sluiten we aan op de landelijke afspraken en criteria.

De trendmatige groei binnen de maatwerkvoorzieningen Wmo is vanaf de coronacrisis afgevlakt. Het aantal aanvragen en de uitgaven op de Wmo lopen de laatste maanden weer licht op, maar blijven nog achter op het reguliere beeld van 2019. Het is nog niet in te schatten hoe dit zich ontwikkelt en of er na de coronacrisis een aanzienlijke toename aan aanvragen zal komen.

31. Extra uitvoeringskosten inkomensregelingen

Er was rekening gehouden met hogere kosten voor de uitvoering van de inkomensregelingen en re-integratietrajecten. Het uitkeringsbestand is tot op heden niet toegenomen. We verwachten echter in 2021 wel een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden als de steunpakketten van het Rijk wegvallen en de doorval uit de WW naar bijstand plaatsvindt. Hier hebben we tijdens de najaarsrapportage beter zicht op.

TOZO

De coronacrisis heeft veel zelfstandige ondernemers, met name freelancers en ZZP-ers, hard geraakt. De overheid heeft daarom de regeling Tozo. Tozo 1 en 2 zijn uitgevoerd in 2020.

Tozo-3 van 1 januari 2021 met stand per 1 april 2021: 16 zzp'ers hebben krediet/lening ontvangen. 75 zzp'ers ontvangen een Levensonderhoud/Bbz-uitkering en 80 zzp'ers verlenging Levensonderhoud (eerder verkregen in het kader van Tozo 1 en/of Tozo 2). Tozo-4 start vanaf 1 april 2021.

32. Armoedebestrijding en bijzondere bijstand

Bij de jaarrekening 2020 was er een voordeel van € 50.000. Het is onzeker hoe de kosten zich in 2021 ontwikkelen. Een drietal ontwikkelingen is daarbij van belang. Ten eerste verwachten we iets minder aanvragen, waardoor het voordeel van € 50.000 ook dit jaar weer gerealiseerd zou kunnen worden. Echter veroorzaakt de verhoogde taakstelling voor de huisvesting van statushouders dat de uitgaven bijzondere bijstand voor inrichtingskosten zullen toenemen. (De verhoging van de taakstelling is een gevolg van het door Corona niet in behandeling nemen van asielaanvragen door de IND in 2020.) Tot slot wordt een toename verwacht van het aantal huishoudens met geldproblemen. Hierdoor zullen ook de uitgaven toenemen. Het is onzeker om de precieze uitwerking van deze zaken te prognosticeren.

In deze fase is het effect van deze ontwikkelingen nog niet inzichtelijk. Bij de najaarsrapportage is meer informatie beschikbaar.

TONK

Vanaf 1 januari 2021 tot 1 augustus 2021 kunnen inwoners de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) aanvragen. De maatregel is bedoeld voor inwoners die als gevolg van de Coronamaatregelen inkomensverlies hebben en niet meer in staat zijn de huur, hypotheeklasten en/of gas, water en elektra kunnen betalen. Tot op heden zijn er acht aanvragen ingediend. Hoewel vooraf niet in te schatten viel hoeveel inwoners hier aanspraak op maken, is het aantal aanvragen laag. Dit is ook het geval in alle andere Friese gemeenten.

Het is nog niet exact bekend welke rijksbijdrage we ontvangen voor de uitvoering van de TONK. Die bijdrage komt in twee tranches. Duidelijk is dat met de aantallen die we nu zien, ruim € 200.000 niet wordt ingezet van de het bedrag uit de eerste tranche ad. €274.000.

33. Re-integratie

Deze loopt gelijk op met post 31. Het aantal uitkeringsgerechtigden is niet significant gestegen. Hierdoor is (nog) geen extra inzet van Pastiel en extra vervoerspassen nodig. Tijdens de najaarsrapportage hebben we hier beter zicht op.

34. Sociale werkvoorziening WSW

Geen bedrag opgenomen. De coronavergoedingen voor SW-bedrijven gaan 1 op 1 door naar het SW-bedrijf.

Overig programma 5

We houden er rekening mee dat er net als in 2020 kosten van huisartsen vergoed moeten worden voor het beschikbaar stellen van extra ruimten om veilig de griep prik te kunnen geven. Daarnaast zijn er nu kosten vanwege het aanbieden van vaccinatielocaties (en evt. testlocaties). (De VNG overlegt op dit moment nog met het ministerie van VWS over de wijze waarop gemeenten compensatie kunnen krijgen voor deze kosten.)

Bijlage 1: Begrotingswijziging per productgroep

Programma	Omschrijving	Inkomsten	Uitgaven
2.1 Wonen	Vastgoed Beheer algemeen	+ € 220.000	
2.2 Openbare ruimte	Verwijderen rietpollen strand Lemmer		+ € 35.000
2.3 Grondbedrijf	Terreinen/overhoekjes	+ € 300.000	
	Verkopen ligplaatsen woonboten	+ € 35.000	
5.1 Samenleving en sociaal wijkteam	Subsidie inwoners		- € 147.000
	Vrijwilligers en mantelzorg		- € 22.000
5.2 Maatwerkvoorzieningen	WMO		+ € 44.000
5.3 Inkomstenregelingen en participatie	Schuldhelpverlening		- € 50.000
5.6 Sociaal domein algemeen	Innovatief WMO-beleid		- € 90.000
	Adviesraad		- € 5.000
9. Algemene dekkingsmiddelen	Rentebudget	+ € 50.000	
	Deelnemingen	- € 81.000	
	Algemene uitkering gemeentefonds	+ € 1.195.000	
	Kwijtscheldingen		+ € 47.000
Totaal € 1.907.000		€ 1.719.000	- € 188.000

Bijlage 2: Verwachte financiële afwijkingen kredieten

Samenvatting financiële afwijkingen voor kredieten			
Programma	Krediet	Bedrag afwijking	Krediet afsluiten Per 31-12-2021
2.8 Investerings	8104108 Entree museum Joure	€ 112.895 N	Ja
	Reeds geautoriseerd najaarsrapportage 2020	€ 80.000 N	
	Voorstel autorisatie voorjaarsrapportage 2021	€ 32.895 N	
	8104134 Herinrichting Van der Walplein Sloten	€ 177.200 N	ja
	Reeds geautoriseerd najaarsrapportage 2020	€ 180.000 N	
	Voorstel autorisatie voorjaarsrapportage 2021	-	
2.9 Algemeen	8104078 1-M Bantegaplein	€ 89.108 V	nee
	Reeds geautoriseerd najaarsrapportage 2020	€ 90.000 V	
	Voorstel autorisatie voorjaarsrapportage 2021	-	
3.1 Economische zaken, recreatie en toerisme	8104138 1-M Vraagbundeling glasvezel	€ 385.000 V	nee
	Reeds geautoriseerd najaarsrapportage 2020	€ 385.000 V	
	Voorstel autorisatie voorjaarsrapportage 2021	-	

Bijlage 3: Vrijval onderhanden werk 2021

Jaarlijks worden de kredieten onderhanden werk beoordeelt of we deze moeten handhaven. Uit de inventarisatie is gebleken dat we € 635.000 kunnen laten vrijvallen ten gunste van de algemene reserve. Het uitgebreide overzicht onderhanden werk met alle onderliggende claims gerubriceerd in de jaren 2021 t/m 2025 presenteren we in de perspectiefnota 2022. Op deze wijze is verband goed zichtbaar.

Voorkoming vervolgschade Westermartoren en toren	€ 50.000
Toezicht permanente bewoning recreatiewoningen	€ 1.335
Masterplan toegangspoort Lemmer	€ 90.000
Realiseren van de verzilvering (extra middelen welzijnswerk)	€ 35.182
AZC te Balk onderwijshuisvesting	€ 53.511
Project garantiebanen	€ 20.685
Bantegaplein Lemmer	€ 90.000
P5 Formatie beleid/bedrijfsvoering Samenleving	€ 294.287
Totaal	€ 635.000